

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Ko pridejo Poljaki...

Zadnje nedeljo, dne 10. septembra, se je pripeljala v našo državo večja skupina poljskih poslancev in senatorjev, ki bo prihodnji teden, dne 19. septembra, obiskala tudi Slovenijo.

Ker je to prvi uradni obisk uradnih predstavnikov poljske republike v Jugoslaviji, je treba ta dogodek z zlatimi črkami zapisati v še bolj deško knjigo poljsko-jugoslovanskih odnosov, ker napovedujejo rodovitnejše stike med severnimi in južnimi Slovani v bodočnosti, v katero stopamo. Ker smo prepričani, da pomeni 10. september, ko so stopili poljski gosti na jugoslovansko tla, temeljit preokret v naših medsebojnih zvezah in začetek novega, bolj stvarno-slovanskega gledanja na izoblikovanje te kršćanske slovanske edine na prostoru med poganstvom nemškega pasemskega nacionalizma na zapadu in brezbožnega boljševiskega kolektivizma na vzhodu, bomo predstavnike katoliške slovanske republike na severu pozdravili z ono pristno iskrenostjo, ki je čar slovanskega značaja. Toda mi se ne maramo ustavljati pri sentimentalnih izlivih, niti nimajo takega namena poljski gosti, temveč bomo takoj skušali najti v bogatih kulturnih zapuščinah obeh narodov vzpodbudnega gradiva za plodonosno sodelovanje za cilje, ki nam jih nalagajo naše tradicije in potrebe naše dobe.

Ce odpremo naše kulturne zakladnice, vse zaprašene s pozabljenostjo in morebiti tudi pokrite z lažigodovino nam neprijaznih zgodovinarjev, bomo odkrili, da smo tudi mi v tisočletnem valovanju človeštva, kljub neznanosti, v katero nas bi radi zavili naši nasprotniki, in kljub skromnosti, v katero se kaj radi oblačimo sami, bomo odkrili, pravim, da smo tudi mi igrali veliko previdnostno vlogo.

Poljska je bila v načrtih božje previdnosti naravni most, čez katerega se je stekalo krščanstvo v evropski svet, kjer so ob svitu krščanstva prebivali poganski narodi. Poljska je postala po obžalovanju vrednem prelomu vzhodne cerkve z rimskimi papeži zopet dežela, ki naj bi posredovala in vzpostavila izgubljeno edinstvo. Poljska je po reformaciji postala velikaneska trdnjava, ki je zajela luteransko poplavo proti vzhodu in preprečila usodopolno zavpišništvo med protestantskim germanstvom in ruskim pravoslavljem, zaveznistvo, ki bi v toku stoletij brez dvoma podjarmilo slovansko kri germanski objestnosti. Poljska je danes, ko se za njenimi mejami s krvjo dela komunistični eksperiment, s svojimi lastnimi prsmi zastavila ta hudournik in rešila zapad, ki se tega niti ne zaveda ne, pred duhovnimi potresi, ki bi bili njegovo civilizacijo porušili do tal. V najnovejšem času zopet brani Poljska, da se boljševiski nacionalizem v Nemčiji in boljševiski komunizem v Rusiji ne zlijeta v en sam razdirajoči pokret, ki bi v revolucionarnem poletu izbrisal poslednje sledove svobode v kulturnem človeškem občestvu.

Nalogi, ki so jo Poljaki opravljali na severu, odgovarja na jugu zgodovinski poklic jugoslovanskih narodov. Tudi mi smo bili most za krščanske misijonarje, ki so v davni davni ali ovsajati poganske dežele v našem zaledju. Tudi mi smo skušali izravnati in poravnati spor vzhodne cerkve z zapadno, tudi mi smo s svojimi prsmi dolga stoletja branili Evropo, ki je lahko v miru živela visoko kulturno življenje in skrbela za svoj napredek, medtem ko smo mi stali na obzidjih naših obmejnih gradov in odbijali navale Turkov. Tudi mi smo se trgali za vsak košček svoje krščanske zemlje, ki nam jo je ugrabljaj tujec, tudi mi smo bili previdnostna, potrebna, vedno krvaveča vrzel na križišču, treh tujih kultur, ki so nas od vseh strani opajale ali pa dušile.

Zgodovina Poljske in zgodovina južnih Slovanov nosita obe od prvih početkov pečat krščanstva, vdarjen prav v oserčje naših narodnih in kulturnih bitij, signum indelebile, neizbrisljiva znamenja, ki ga nobena druga kulturna spakendanka ne bo mogla zakriti, še manj pa izbrisati, kajti če iztrgamo krščanstvo iz naših zgodovinskih, ne ostane ničesar več.

To je prvi nauk, ki nam ga pove, Poljakom in nam Jugoslovanom, naša kulturna zapuščina. Velike so bile naše naloge v prošlosti. Naj ostanejo velike tudi v bodočnosti. Odkar se pojavljamo kot narodi, smo vedno služili krščanstvu. Služimo mu tudi v naprej, zavestno, zavedno in smotno! Prostor od Baltika do Jadrana je kot potresni pas, mi pa smo ljudstvo, rojeno in vzgojeno na vulkanskih tleh, utrjeni, trdi včasih, v srcu optimisti in v svojem optimizmu mnogokrat vihrasti. Od nas je odvisno, da bo ta vulkanska cona v Evropi držala krepko, da je ničesar ne bo zlomilo, in da bo ostala to, kar je bila že tisoč let: obrambni zid krščanstva.

Toda še en nauk nam dajo naši zgodovinski arhivi. Poljaki in mi smo v teku stoletij kot narod rasli, se razvijali, dosegli moč in blagostanje, potem pa smo naenkrat strmoglavili v brezno trpljenja in manjvrednosti. Zopet smo se dvignili, otresli okovov, zadihali svobodo, zavriskali v prosto jutro, nato pa zopet izginili v temi. Meteorji, ki pridejo in se izgubijo v vsejmirju. Večkrat v zgodovini nas je pokrila tuja šara in tuja navlaka, toda pod njo — in to je naš ponos — so vedno trmasto žvenketale verige na pesteh, ki so se stiskale, pod njo je vedno valovito udarjalo nezlomljeno, rodoljubno srce, je vedno tlela iskra ljubezni do jezika matere in do grude očeta. Contra spem speravimus, proti vsakemu upanju smo vedno upali, upali s krstvenimi ušnicami, s solzami v očeh in s stisnjenimi srci, a upati nismo nikdar nehali, leta, desetletja, stoletja, in ko je tujec mislil, da nas je zadušil, je čez noč vzplamtel življenje, sveže in novo, lepše, močnejše, kot da bi nikdar ne bilo umiralo.

Poljake in nas je hkrati ljubezen do rodnega ljudstva in zemlje in neutešljiva volja po svobodi. To naj nam bo kažipot za bodočnost, dedščina, ki jo sprejemamo na grobovih naših dedov. Spoštovanje do svetinj, ki smo si jih tako rekoč priupali, to je naših jezikov, naše zemlje, naših narodnih kulturnih zakladnic. Kakor smo spoštovali te svetinje mi sami,

Spomenica

o zatiranju nemških in slovanskih katoličanov v Italiji

Vsem katolikom sveta

Pretrsliv dokument krivic, ki se prizadevajo našemu narodu v Italiji na verskem področju, predložen katoliškemu kongresu na Dunaju

Dunaj, 14. septembra.

Izredno pozornost je vzbudila v tukajšnjih krogih, ki se udeležujejo veličastnega nemškega katoliškega kongresa, spomenica o zatiranju nemških in jugoslovanskih katoličanov v Italiji, ki so jo predložili katoliškemu kongresu nemškega naroda, na katerem je, kakor znano, kot zastopnik papeža Pija XI. beneški nadškof-kardinal La Fontaine, nemški in jugoslovanski katoliški Italije. Vsebinska tega velevažnega dokumenta je v velikih potezah sledeča:

Častite cerkvene kneze in pripadnike nemškega naroda z vsega sveta kakor tudi predstavnike drugih katoliških narodov je prignalo na ta veličastni zbor stremenje, da se v krščanskem občestvu narodov zgradi resničen pravni in mirovni red. Položaj zapada vzbuja največjo skrb in nas poziva k resnemu razmišljanju. Skupnost evropskih narodov je razdrta in pravni red je popolnoma omajan. Ako hočemo krščansko Evropo zopet vpostaviti, moramo spraviti s poti vse ovire, ki preprečujejo obnovo krščanskega reda. Med največje ovire za vpostavitev takega reda pa spada

Zalostna usoda nemških in jugoslovanskih katolikov v Italiji

Ta žalostna usoda ne preprečuje samo mirnega sožitja med italijanskim, nemškim in jugoslovanskim narodom v srednji Evropi, ampak predstavlja tudi težko rano na telesu katoliške cerkve. Zatiranje nemškega in jugoslovanskega ljudstva v Italiji je v zgodovini evropskih držav po svoji brezobzirnosti brez primere. Od nekako 900 nemških in slovanskih šol ne obstoja danes nobena več. Starši pa svojih otrok ne smejo poučevati v maternem jeziku tudi ne po privatnih šolah ali težajih. V italijanskih šolah se tudi verski pouk ne sme podeljevati drugače kakor samo v italijanskem jeziku. Po nasilnem včlanjenju nemških in slovanskih otrok v državne italijanske mladinske organizacije se naraščajo odtujenje svojim staršem in svojemu narodu. Cvetno društveno in kulturno življenje manjšin je popolnoma uničeno in se ne trpi niti najbolj nedolžno zabavno društvo, ki ne bi imelo italijanskega značaja. Nit katoliške akcije v svojem jeziku ne smejo imeti jugoslovanski katoličani v Italiji! Ves slovanski katoliški tisk, ne izvemski verskega, je zatrt. Nemški in slovanski otroci se ne smejo niti več krstiti na imena nemških in slovanskih svetnikov, kakor n. pr. sv. Wolfganga, sv. Cirila in Metoda itd. Spomenica nadaljuje:

»Težko zatirano nemško in jugoslovansko ljudstvo južnega Tirola in Julijske krajine išče katoliški vsak težko zatiran narod v zgodovini zaščite in opore pri najvišji moralni avtoriteti človeštva, katoliški cerkvi, ki je bila od Kristusa ustanovljena kot braniteljica prava in zaščitnica slabih.«

Spomenica nadaljuje, da je pouk vere v maternem jeziku, kakor je sprejet kot praktično načelo tudi v kanonično pravo, zahteva naravnega prava, in sv. oče papež Pij XI. je to potrdil v svojem pismu školu Berningu v Osnabrücku aprila 1928, rekoč, da je »dušno pastirstvo v maternem jeziku naravno in nadnaravno pravo katoličanov.« V južnih Tirolah in v Julijski krajini se pa dela popolnoma v protislovju s tem načelom. Najprej je vlada v Julijski krajini poglajala čez mejo 107 jugoslovanskih katoliških duhovnikov, tako da je 100.000 jugoslovanskih vernikov ostalo brez domačega dušnega pastirstva. V 62 farah, ki so na ta način ostale brez dušnega pastirstva, so škojfe teh pokrajin imenovali 62 italijanskih duhovnikov, ki so slovenski jezik bodisi v skupni molitvi in petju bodisi v pridigi in krščanskem nauku popolnoma odpravili. Pogojno je iz dežele tudi vse slovansko in nemško redovništvo, italijanski redovniki pa sodelujejo pri raznarodovanju katoliškega prebivalstva. Italijanski škof na Reki ne dovoljuje 15.000 Jugoslovanom tega mesta niti ene pridige v tednu v maternem jeziku, italijanski škof v Zadru pa svojim slovan-

skim vernikom ni še niti enkrat govoril v njihovem jeziku. V deških semeniških manjšinskih ozemljih, ki so po zakonu izključna kompetenca škofov, je učni jezik izključno italijanski, na Reki in v Kopru pa se slovanski učenci teh zavodov niti v zasebnem občevarju ne smejo posluževati svojega maternega jezika. V zadnjem času pa je zadel Nemce in Jugoslovane v Italiji

nov usoden udarec

Ker se v ljudski šoli, kjer se je do zadnjih časov verski pouk podeljeval od učiteljev, ta pouk vrši izključno v italijanskem jeziku, so bili nemški in jugoslovanski duhovniki primorani, da poučujejo otroke v verskih in moralnih resnicah v maternem jeziku bodisi v cerkvi bodisi v župnišču. Ker italijanski pouk verskih resnic od strani učiteljev v šoli ni imel zaželjenega učinka in ker na drugi strani ni izlepa močnejše zabraniti nemški in slovanski duhovščini, da otrokom podeljuje veronauk v maternem jeziku v cerkvi, zato si je italijanska vlada izmislila načrt, da posvetne učitelje v šoli nadomesti z italijanskimi duhovniki, kateri naj obenem vršijo posel pomožnih duhovnih pastirjev v kraju, kjer se nahaja šola. V tem smislu je izšel v južnih Tirolah kraljevski dekret 27. avgusta 1932. Ta dekret je v južnih Tirolah ustvaril 30 mest za take veroučitelje-duhovnike, ki za svoje raznarodovalno delovanje dobijo od države posebno doklado. Na ta način se namerava izriniti tudi domači verski pouk, ki ga podeljuje v cerkvi redni duhovni pastir-župnik.

Besede škoia Endricija samega:

Pouk v maternem jeziku je zahteva naravnega prava

To je tem bolj žalostno, ker je isti škof Endrici, ki je to dovolil, za vlade Franca Jožefa 15. aprila 1912 v svojem pastirskem listu zapisal sledeče znamenite besede:

»Raznarodovanje kakšne dežele ne krši samo naravnega prava, ampak je tudi proti pozitivnemu pravu, v kolikor tako postopanje navdse škoduje krščanski vzgoji mladine. Materni jezik je neobhodno sredstvo, da otroci velike resnice katekizma, ki predstavljajo večsah velike misterije, doumejo in da se jim res v srce vtisnejo v svrhu krepkega življenja po veri. Zato oni, komur je zaupana skrb za versko in nravstveno bodočnost prihajajočih rodov, ne more ostati ravnodušen napram poskusom raznarodovanja, ki pomenijo moralno onemogočevanje krščanske vzgoje mladine, zlasti če gre za vzgojo v osnovni šoli. Težka in odgovornost polna naloga vzgoje je od Kristusa poverjena Cerkvi, nič manjša pa ni odgovornost staršev v tej tako zelo važni zadevi. Zato imajo tudi starši dolžnost, da materni jezik ohranijo in gojijo, in nobena okolnost jih ne more odvezati od teh dolžnosti, ki jo jim nalaga naravni zakon, kateri je od Kristusa potrjen.«

Spomenica se končuje s pozivom na merodajna mesta, da tako izražanje verouka v sredstvo italijanizacije preprečijo. Spomenica se obrača z nujno

Ta namera kraljevskega dekreta pa bi se ne mogla realizirati, ako bi se ji pristojni škojfe uprli, kakor je to njihova pravica, zakaj po konkordatu ne more vlada imenovati nobene državnega veroučitelja (kateheta), če pristojni škof s tem ne soglaša.

Isti zakon pa tudi določa, da mora tak katehet vsak hip odložiti svoje mesto, ako ga škof pozove. Zaradi tega je nemški narod v južnem Tirolu, kjer je ta kraljevski dekret izšel, trdno upal, da se bo vladni načrt izjalovil. Toda ti upi se niso uresničili, ker je tridentski škof Endrici dovolil, da se imenujejo italijanski veroučitelji na nemških občinah južnega Tirola, kjer je do sedaj nastavljenih že 12 takih pomožnih duhovnikov. V Julijski krajini sicer tak vladni dekret ni izšel, toda vlada je brez tega do sedaj poslala že 7 italijanskih duhovnikov v popolnoma slovanske občine, da poučujejo verske resnice in cerkveno petje ter po potrebi pomagajo domačemu dušnemu pastirju pastirovat v italijanskem jeziku, čeprav za to ne obstoja absolutno nobena potreba. Tudi v Julijski krajini je apostolski upravnik goriške nadškofije Giovanni Sirotti nastavitve takih italijanskih katehetov, raznarodovalcev slovanskih otrok, odobril. Odgovornost za to pa ne zadene samo tridentskega škola in goriškega apostolskega upravnika, ampak tudi škojfe onih italijanskih provinc, od koder so ti duhovniki z dovoljenjem svojih škofov odšli, da v ozemlju manjšine izrabljajo vero v raznarodovanje nemškega in slovanskega naroda.

Prošnjo na kardinale, nadškofe, škojfe, duhovnike in katoličane vseh narodov,

naj molijo za zatiranje nemške in jugoslovanske katoliške brate v Italiji in naj store vse, kar je v njihovi moči, da se njihova usoda olajša in da se zaščiti Nemci in Jugoslovani v Italiji na enak način, kakor so zaščiteni narodne manjšine v Nemčiji po konkordatu sv. stolice z nemško državo, v katerem je izrecno priznana naravna pravica nemških narodov v rajhu, da se poučujejo v verskih resnicah v maternem jeziku in da se mora ta jezik v cerkvenem bogoslužju brezpogojno ohraniti in negovati. Onim, ki dovoljujejo ali molče trpijo, da se neitalijanski katoličani raznarodujejo potom varouka, je treba to odločno in brezpogojno prepovedati. Ako se katoliška načela glede vere in verskega pouka ter vzgoje v maternem jeziku ne bodo spoštovala, potem je zaman vsako delo na obnovi krščanske Evrope in na zgradbi resnično krščanskega občestva narodov.

Septembra v Svetem letu 1933.

Nemški in jugoslovanski katoličani v Italiji.

★

Ta pretresljiva spomenica je napravila tako na vodilne kroge katoliškega kongresa kakor tudi na široko javnost globok vtis. Solidarnost nemških in jugoslovanskih katoličanov, ki so pod Italijo, pomeni zelo važno dejstvo in je veliko pripomoglo k temu da je spomenica našla tako močan odmev. Zato predstavlja ta spomenica važen dokument, preko katerega se odslej na nobenem katoliškem kongresu ne bo moglo iti na dnevni red.

Ing. Sch.

Podonavje zopet ra dnevnem redu Kanya obišče Boncourja

O reviziji se ne bo govorilo

Pariz, 14. sept. b. Poluradno se poroča, da je madjarski poslanik v Parizu baron Vilany sporočil včeraj francoskemu zunanjemu ministru Pavlu Boncourju, da pride madjarski zunanj minister Koloman Kanya v petek v Pariz, da stopi v zvezo z vodilnimi osebami francoske vlade. Poluradni »Petit Parisien« poroča, da bo na pariški konferenci dne 18. t. m. prišlo morda tudi do razprave o gospodarski reorganizaciji Podonavja.

Madjarski zunanji minister, ki se je pred kratkim mudil v Rimu in na Dunaju, hoče izkoristiti to priliko in bo skušal na pariški konferenci pripraviti teren za madjarsko stališče v tem vprašanju. Madjarska zunanja politika se trudi, da zaključi z vsemi državami ugodne trgovinske pogodbe, da plasira žito, ki ga ima odveč, da pa se pri tem ne veže politično z nikomer. Že radi tega je zelo malo verjetno, da bi se na pariški konferenci med madjarskim in francoskim zunanjim ministrom razpravljalo razen o gospodarskih vprašanjih tudi o političnih problemih. Glede tega je francoski zunanji minister Pavel Boncour že ob priliki podpisa četvernega pakta dal Mali zvezi obljubo.

Razen tega bi revizijsko vprašanje v sedanjem trenutku gotovo ne bilo pravo sredstvo za gospodarsko obnovo Podonavja. Francoska vlada je

mnenja, da bi načetje problema revizije mirovnih pogodb onemogočilo sedanje načrte o gospodarski obnovi srednje Evrope in o lojalnem sodelovanju med Francijo, Veliko Britanijo, Italijo in Male zvezo. V zvezi s tem opozarja »Petit Parisien« na konferenco Male zveze, ki je sklicana za 22. t. m. v Sinaj, na kateri zunanji ministri držav Male zveze ne bodo zavzeli same svojega stališča v pogledu gospodarske obnove podonavskih in balkanskih držav, temveč bodo razpravljali tudi o bodočnosti teh držav in o oportunisti potovanja českoslovskega zunanjega ministra dr. Beneša v Rim. »Petit Parisien« misli, da bodo prihodnji dnevi prinesli zelo intenzivno delovanje na političnem polju. Na vsak način pripisujejo sestanku francoskega in madjarskega zunanjega ministra velik pomen.

Tudi ostali francoski tisk naglašja, da o reviziji mirovnih pogodb ne more biti govora, ker Francija v nobenem slučaju ne bo prelomila Mali zvezi dane besede. Pričakuje se, da bo Kanya zahteval od francoske vlade izpolnitev onih obljub, ki jih ji je Francija dala na gospodarski konferenci v Stresi in ki se nanašajo na ustvaritev preferenčnih pogodb na olajšanje izvoza kmetijskih proizvodov.

Dunajska vremenska napoved: hladno, deževno vreme.

PREDSVEM

TRIOIRON-CIVI!

poten bode
trajnostni
a reprodukcija bode
odlična!

tako jih moramo spoštovati tudi pri drugih, ki na isti način kakor mi, za nje trpijo in vse tvegajo. Spoštovanje svobode, za katero smo stegali roke, za katero smo stoletja Boga prosili, ki nas je rešila suženjstva in ki je — ne delamo si nikakih iluzij — mimo in v brk veselo zapeljivali in kričavim geslom, ki imajo danes navidezen kurz v Evropi, prav edino jamstvo naše narodne neodvisnosti tudi v bodoče.

Ko pridejo poljski gosti, bomo sklenili z njimi pakt in v tem paktu bomo prisegli, da hočemo na tej krščanski in slovanski črti od Baltika do Jadrana držati skupaj, borci za krščanstvo, za narodne pravice in za svobodo!

Važen dogodek na Balkanu

Turčija in Grčija zvezani proti Bolgariji

Sofija, 14. septembra.

Izve se, da je turška vlada že pred meseci predlagala bolgarskim diplomatom načrt o delni organizaciji Balkana. Načrt je določal politično in gospodarsko zvezo med Turčijo, Grčijo in Bolgarijo, ki naj bi se naslonila bodisi na Sovjetsko Rusijo, bodisi deloma na Italijo. Ta sporazum naj bi se sklenil na podlagi sedanjega teritorialnega stanja teh treh držav brez kakršnihkoli sprememb. Bolgarija bi dobila samo koncesije pri izvozu in izhodu na Egejsko morje ter razne ugodnosti pri prometu skozi Bosporski zaliv. To naj bi bile prve osnove za sklenitev črnomorskega pakta. Pozneje bi se delalo na to, da bi k tem zasnovanim kombinacijam pristopila na podlagi koncesij v prid Bolgarije še Romunija in eventualno tudi Jugoslavija. Rusija bi stala kot vrhovni arbiter za vsem tem in bi se v ugodnem trenutku tudi sama priključila tej novi zvezi in na Črnem morju odnosno na Balkanu. Turčija je to pot tudi namignila na nevarnost, ki grozi Bolgariji, če tega načrta ne bi sprejela. Kaj je s tem mislila, se takrat ni moglo uganiti.

Sedaj, neposredno po obisku grških ministrov v Ankari in pred skorajšnjim obiskom turškega ministrskega predsednika Izmeta paše v Sofiji, je šele razvidno, na kaj je Turčija takrat mislila. Iz Ankare se namreč danes sporoča, da so grški in turški predstavniki vlad tamkaj podpisali izredno

tesen sporazum. Grčija in Turčija sta podpisali pakt o vzajemni garanciji sedanjih meja kakor tudi, da lahko Grčija reprezentira Turčijo na mednarodnih konferencah in pri mednarodnih pogajanjih ter obratno. Na ta način se je ustvarila neka vrsta dualizma. Bolgarija, ki ima po neullski pogodbi nekatere koncesije na izhod na Egejsko morje, se po tej čudni dualistični zvezi med Grčijo in Turčijo nahaja v veliki zagati, ker sta se Turčija in Grčija sedaj očitno zvezali proti njej. Turško-grška vzajemna garancija meja pomeni, da so koncesije neullske pogodbe postale brezpredmetne in da Bolgarija tudi ne more upati na teritorialno revizijo v Trakiji.

Ob priliki predstoječega obiska Izmeta paše in in Tevfika Ruždži beja v Sofiji, ki bosta sedaj nastopala tudi v imenu Grčije, je nastalo v Sofiji vprašanje, ali naj bo Turčija tudi posrednik v bolgarsko-grških odnosih ali pa naj se Bolgarija pogaja neposredno z grškimi državniki. Vsi bolgarski politični krogi so edini v mnenju, da je obisk turških ministrov izgubil veliki pomen politične akcije, ki ga je imel dosedaj in mu bodo preostali za rešitev samo še gospodarski problemi, kakor so že pričeta, toda prekinjena pogajanja za trgovinski sporazum. Vse ostale zveze, ki so do sedaj obstojale med Turčijo in Bolgarijo, so popustile zaradi novo ustvarjenega položaja, ki je nastal po podpisu turško-grške zveze.

V znamenju francosko-ruskega prijateljstva

Rusko-francoska gospodarska pogodba

Pariz, 14. sept. k. Agencija »Presse Association«, ki je zelo blizu agenciji Havas, objavlja senzacionalno vest, da je Herriot na potovanju po Rusiji izdelal z Litvinovim načrt za francosko-rusko gospodarsko zvezo. Ta načrt je že bil preko diplomatskega kurirja izročen francoski vladi in bo predmet razprave na bodoči tajni seji francoskega ministrskega sveta. Gospodarska zveza se bo v glavnem nanašala na zamenjavo blaga, predvsem petroleja, premoga, vina, svile, tekstilnega blaga in parfumerije. Rusija bo priznala predvoje dolgov, da bo lahko dobila na francoskem trgu potrebna posojila. Ta vest se z nobene strani ni potrjena in tudi ne demantirana.

Prisrčno prijateljstvo med Italijo in Rusijo

Italijanski general hvali rdečo vojsko

Rim, 14. sept. m. Ob priliki odhoda sovjetske vojaške misije, ki se je delj časa mudila v Italiji, je priredil sovjetski poslanik v Rimu svečan banket, katerega so se udeležili tudi pomočnik italijanskega vojnega ministra Baistrochi, pomočnik mornariškega ministra Russo, poveljnik rimske letalske cone Lombardi ter razni drugi višji uradniki vojnega ministrstva. Sovjetski poslanik se je na banketu zahvalil italijanskim predstavnikom za gostoljubnost, ki so jo izkazali sovjetski vojaški misiji, nakar je poslaniku odgovoril general Russo, rekoč: »Italijanska vojska je vedno gojila velike simpatije do sovjetske rdeče armade. Te simpatije pa so se še povečale po sklenitvi italijansko-ruskega pakta in se bodo tudi v bodoče gojile naprej.« Šef sovjetske vojaške misije Kazanski je

nato povabil italijanske vojaške predstavnike na velike bodoče sovjetske manevre.

Za sporazum med Romunijo in Rusijo

Pariz, 14. sept. b. Poljski zunanji minister Beck je odpotoval snoči v Zalesčike na meji Romunije, kjer je maršal Pilsudski. Agencija S. E. trdi, da bo sovjetski poslanik v Varšavi. Ovsenjo, istotako prišel danes v Zalesčike. Nadalje se vzdržujejo vesti, čeprav jih romunska vlada demantira, da bo v tem mestu tudi sestanek med sovjetskimi, poljskimi in romunskimi državniki radi izboljšanja romunsko-sovjetskih odnosov.

Narodna skupščina

Belgrad, 14. sept. AA. Zunanji minister je poslal 14. t. m. narodni skupščini v razpravo zakonski načrt o začasnem trgovinskem in kompenzacijskem sporazumu, sklenjenem in podpisanem v Atenah 20. julija 1933 med kraljevino Jugoslavijo in republiko Grčijo, in zakonski načrt o trgovinskem sporazumu, sklenjenem v Belgradu 29. julija 1933 med kraljevino Jugoslavijo in republiko Nemčijo. Za oba ta načrta je zahteval nujnost.

Trgovinski sporazum med Nemčijo in Jugoslavijo

Berlin, 14. sept. AA. V ministertvu za kmetijstvo in prehrano so zastopniki jugoslovanske in nemške vlade danes podpisali protokol o uvozu jugoslovanskih suhih sliv.

Razen tega je podaljšan nemško-jugoslovanski trgovinski sporazum o največjih olajšavah z dne 29. julija 1933 do 31. marca 1934. Protokol je v imenu Nemčije podpisal predsednik nemške delegacije dr. Fritz Keller, za Jugoslavijo pa dr. Milan Lazarevič. Sporazum stopi v veljavo 24. septembra t. l.

Poljski parlamentarci v Sarajevu

Sarajevo, 14. sept. m. S posebnim vlakom so snoči prispeli v Sarajevo poljski parlamentarci, ki so se te dni mudili v Belgradu in v južni Srbiji. Poljskim gostom so priredili na železniški postaji navdave prisrčen sprejem. Pozdravil jih je podban dr. Hadži Omerović. S postaje so se odpeljali v hotel »Evropa«, kjer so bili zanje že rezervirani apartamenti. Nato so si ogledali mesto. Ob pol 12 pa jim je mestna občina priredila svečan sprejem. Opoldne je bil v hotelu »Evropa« svečan banket, ki ga je gostom priredil sarajevski župan. Zvečer priredi gostom v hotelu banska uprava večerjo. Poljski parlamentarci odpotujejo iz Sarajeva dalje proti Dubrovniku.

Premestitve

Belgrad, 14. sept. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za trgovino in industrijo, sta premeščena na državno pomorsko trgovsko akademijo v Kotoru za prof. v 6. skup. dr. Josip Cotic, prof. iste skup. na državni trgovski akademiji v Osijeku; na državno trgovsko akademijo v Osijeku pa za prof. v 7. skup. Mate Dezuć, prof. iste skupine na državni pomorski trg. akademiji v Bakru.

Polet v Moskvo

Kijev, 14. sept. AA. Na letališču je francoskega letalskega ministra Cota sprejelo 150 pilotov in letalcev. Minister Cot se je s svojimi spremljevalci napotil v mesto, kjer mu je prebivalstvo priredilo navdušen sprejem. Jutri bo minister Cot odletel v Harkov.

Pariz, 14. sept. AA. Davi ob 7.37 sta Codos in Rossi odletela z letalom »Joseph Lebrun« v Varšavo. Odtod hoteta leteti v Moskvo, da se pridruži francoskemu letalskemu ministru. V Moskvo je danes odletelo tudi letalo »Biarritz«. Toda letalca Codos in Rossi in pa tudi letalo »Biarritz«, ki so hoteli brez pristanka priti do Varšave, so morali zaradi slabega vremena pristati na letališču v Entzheimu. Polet bodo nadaljevali jutri.

Osebnosti

Belgrad, 14. sept. m. Z odlokom prometnega ministra je premeščen Jakob Smrtnik, nadzornik strojev 8. pol. skup., iz kulinice v Vinkovcih v kulinico Ljubljana gl. kol. — V 8. pol. skup. je napredoval pri podružnici Poštna hranilnica v Ljubljani Milan Šporn, poštnohranilnični uradnik.

Eksplotacija zlata v naši državi

Belgrad, 14. sept. m. Za izkoriščanje zlatih polj v dolini reke Peke v Srbiji se je ustanovilo v Parizu posebno društvo z imenom »Francoska družba zlatih rudnikov v Peku«. Družba je od prejšnjih lastnikov odkupila koncesijo za eksploatacijo teh polj ter je že pričela izvrševati vsa pripravljala dela, ki bodo končana do konca meseca oktobra letos, tako da se bo delo v rudnikih pričelo lahko že z novembrom. Administrativni ravnatelj gornjega društva, ki se že delj časa mudil v Peku, je dr. Vincenc Nitti, sin znanega italijanskega politika, tehnični ravnatelj pa je Jean Middleton, geolog, univ. prof. in svetovno znani strokovnjak v zlati industriji.

Drobne vesti

Belgrad, 14. sept. m. V tukajšnjem hotelu »Palace« je umrl zadet od srčne kapi, delegat madjarskega instituta za zunanjo trgovino, Gašpar Peus.

Split, 14. sept. c. Danes dopoldne je došel v splitsko pristanišče naš luksuzni parnik »Kraljica Marija« s 300 angleškimi turisti iz Benetk. Ob 11 je parnik nadaljeval svojo pot v Egipt. To je zadnje potovanje naših parnikov, ki se bodo potem vrnili v Split na zimovanje.

Proces zoper požigalce nemškega parlamenta

Berlin, 14. sept. AA. Wolffov urad poroča iz Lipskega: Obtožnica v procesu zaradi požiga nemškega državnega zbora je zdaj objavljena in vsebuje imena petih obtožencev: Holandca Van der Lubeja, Bolgarov Dimitrova, Popova in Taneva ter nemškega državljana Torglerja. Obtožnica jih dolži veleizdaje in drugih zločinov. Proces se bo začel 21. t. m. ob 9. dopoldne.

Senzacija iz Romunije

Bukarešt, 14. sept. c. Vsi politični voditelji razen bivšega ministrskega predsednika dr. Julia Maniuja so dobili povabilo na proslave v Sinaiji, ki se bodo vršile o priliki 50 letnice ustanovitve kraljevega dvorca v Sinaiji. To dejstvo je izzvalo v političnih krogih veliko senzacijo.

Odločni ukrepi Roosevelta

Banke pod kontrolo države

New York, 12. sept.

Kakor znano, se vrši zadnje čase jako huda borba med prezidentom Rooseveltom in nekaterimi ameriškim gospodarskimi krogi zaradi izvajanja Rooseveltovega gospodarskega in socialno-reformnega načrta. V prvi vrsti pridejo tu v poštev banke, ki so bile začele naravnost aktivno resistenco zoper odredbe odbora za obnovo narodne industrije (NIRA), kateremu predseduje general Johnson. Odpor industrije predstavlja znani avtomobilski kralj Ford na svoj lastni riziko, ker je večina drugih industrij sprejela delovne statute, kakor jih zahteva Roosevelt, dočim jih Ford sploh ne uvesti. Kar se tiče bank, pa je njihova zveza solidarno nastopila proti Rooseveltovemu programu in mu naravnost vrgla v obraz rokavico. Roosevelt pa je proti bankam energično nastopil in predsednik NIRE, general Johnson se je pred nekaj dnevi sam pojavil na kongresu ameriških bankirjev, ne da bi bil povabljen, in je tam izjavil, da bo

vlada sama prevzela vodstvo bank

ter da bo vse dosedanje predsednike bank degradirala za navadne »laufburse«, ako banke ne bodo na najliberalnejši način svojih bogatih likvidnih sredstev dale na razpolago kot kredit posameznim industrijam, kakor to določa Rooseveltov program. Johnson je nastopil tako odločno, da so bili bankirji popolnoma presenečeni in da se mu ni nihče upal odkrito upreti. Zaradi tega je bila na Johnsonov predlog sklenjena resolucija, da stopijo banke v kompanijo z vlado, kateri bodo prodale prednostne akcije, tako, da bo vlada dobila primerno število glasov v upravi zveze ameriških bank, da bo lahko imela odločilno besedo. Ob enem je državni kontrolor nad valuto naznanil, da bo vlada garancijsko klavzulo bankega zakona od leta 1933 nemudoma uveljavila kljub vsem ugovorom bančnikov, tako, da so banke v vprašanju depozitne garancije utrpel popoln poraz. Bankirji, ki so čutili, da bi jih njihov odpor pred ljudstvom in pred kongresom čisto diskreditiral, niso upali niti besedice kritike ali ugovora. Med tem pa, ko je vlada odnesla tako zmago nad bankami, pa se

Ford slejkopreji upira

in noče uvesti delovnega statuta za svoje tovarne. Da se Ford lahko to upa, je pripisati njegovim sijajnim odnosom z republikansko stranko ozir. s Hooverjem, ki se je postavil popolnoma na stran velekapitala. Na drugi strani pa podpirajo nehoti Forda tudi njegovi konkurenti, ki se bojijo, da ne bi jih v slučaju, ako bi vladi pomagali Forda ukloiniti, zadela ista usoda kakor njega. Kljub temu pa ni nikakor verjetno, da bi Roosevelt odnehal in je pričakovati, da bo proti njemu postopal ravno tako odločno, kakor je nastopil proti bankam. Glavni vzrok, da Ford noče sprejeti delovnega statuta ali kodeksa, kakor temu pravijo v Ameriki, je v tem, da noče priznati delavske strokovne organizacije, ker bi v tem slučaju moral skleniti s svojimi delavci tarifno pogodbo, kar pa je pri

njegovem sistemu (ki je sličen Batinemu) nemogoče. Forda bo na vsak način treba ukloniti s silo, kar odločno zahteva tudi vsa ameriška javnost.

Dosedanji rezultati

Ostale ameriške industrijske panoge so vse sprejele kodekse po smernicah, katere je dala NIRA; manjka razum Fordove industrije samo še zveza premogetnih rudokopov, ki je istotako kakor Ford dobila od vlade ultimatum, da sprejme kodeks. Tudi lastnikom premogetnih rudnikov se bo kodeks enostavno diktiral, ako ga ne bodo sprejeli prostovoljno. Z izjemo teh dveh industrij dela danes vsa ameriška industrija na podlagi delovnih statutarov v smislu Rooseveltovega načrta. Javnost je seveda najbolj radovedna, kako se bo delo po smernicah Rooseveltovega načrta obneslo. Vendar pa se iz sedanjih kratke dobe seveda ne da še ničesar sklepati, kako se bo industrija razvijala in ali se bo dosegla tista prosperiteta, ki je cilj Rooseveltove reforme. Nekatere industrije delajo dobro in se je njihova produkcija zvišala, druge pa tožijo, da jim znižanje delovnega časa in zvišanje mezd ni prineslo nobenega haska. Posebno velja to za predilniško industrijo, ki je prva od vseh sprejela kodeks in v kateri se dela maksimalno samo 40 ur na teden pri minimalni plači 14 dolarjev na teden, kar pomeni veliko zboljšanje položaja 500.000 delavcev in delavk. Seveda je morala predilna industrija dvigniti svoje cene, katerih pa konsument vsaj za enkrat očitno ne more še plačati.

Kmet še vedno čaka

Zaželenih rezultatov tudi še ni v poljedelski produkciji, kjer se farmerji pritožujejo, da slej ko prej vlada ogromna diferenca med cenami poljedelskih produktov in med cenami industrijskih proizvodov, ki so se pod vplivom industrije zelo dvignile, dočim se cene poljedelskih pridelkov višajo le zelo počasi, dasi so nekateri produkti poskočili za 42 odstotkov. Posebno nejevoljni so producenti mleka, ki so zaradi tega razveljavili kodeks za svojo panogo.

Podobno je tudi pri nekaterih panogah težke industrije, posebno pa zamač čaka še izboljšanja železnice. Tudi jeklarska industrija je pod vplivom zvišanja plač pasivna. Na vsak način hoče Roosevelt doseči posebno za železnice večjih kreditov od bank in je baš zaradi tega posegel po diktatoričnih sredstvih, da prisili banke, da dajo svoja likvidna sredstva železnicam in drugim panogam težke industrije na najliberalnejši način na razpolago.

Strajki

Skrbi prizadevajo tudi štrajki, ki se v zadnjih tednih zopet zelo množijo. Najbolj resno je delavsko gibanje v Pennsylvaniji, kjer delavstvo zahteva, da morajo lastniki premogetnih rudnikov kodeksu sprejeti izrecno priznanje njihove strokovne organizacije »United Mine Workers of America«. Velik je tudi štrajk v volneni industriji, kjer so zahteve delavstva enake, kakor zahteve rudarjev. V tej industrijski panogi štrajka danes 25.000 ljudi.

Vsa javnost za Roosevelta

So pa nasprotno tudi mnoga znamenja, iz katerih sklepajo, da bo Rooseveltova reforma počasi dosegla svoj cilj. Potrebne pa bodo bolj radikalne odredbe in bolj globokosežne reforme, kakor so dosedanje. Predvsem pa bo treba, da bo Roosevelt izdelal in uzakonil široko zasnovano socialno-politično zakonodajo, dočim dela do sedaj samo na podlagi kodeksov, od katerih velja vsak samo za eno industrijsko panogo in je sestavljen bolj po praktičnem načelu, da naj se doseže zopetna prosperiteta, nego po načelnih socialnih vidikih. Na strani Roosevelta stoji vsa široka publika Amerike in to mu daje naravnost ogromno moč in avtoriteto. Navdušenje publike za Rooseveltov načrt ni namreč prav nič ponehalo, ampak narobe se

narašča. Seveda je to v veliki meri tudi zasluga generala Johnsona oziroma NIRE, ki dela v resnici ameriško propagando za svoj načrt s sprejeto, godbami, aviacijo, radijem in podobno; v prvi vrsti se bore za NIRO oziroma za obnovo narodnega gospodarstva ženske, ki imajo v Ameriki odločilen vpliv v javnem življenju. Roosevelt je zelo optimističen, zlasti ker so državni papirji močni in ker je tudi cena žitu zelo poskočila, dasi je, kakor smo že rekli, v splošnem veliko nesorazmerje med počasnim dvigom cen agrarnih produktov in naravnost rapidnim dvigom cen industrijskih izdelkov. Roosevelt polaga v sedanjem trenutku največ upanja na razširjenje kreditne akcije, h kateri je prisilil banke.

K občinskim volitvam (Vprašanja in odgovori)

Odklonitev kandidature. J. M. L. Pri vas krožijo govorice, da nimajo pasivne volilne pravice oni volivci, ki pri zadnjih državnoborskih volitvah l. 1931 niso volili. Nekdo je bil l. 1927 od župana vprašan, če bi takrat prevzel kandidaturo za občinske volitve. On je to odklonil. Nekateri trdijo, da bi zaradi tega sedaj ne smel kandidirati.

Tisti, ki pri zadnjih volitvah l. 1931 niso volili, smejo sedaj voliti in smejo tudi kandidirati. Vsaka druga govorica je neumnost beganje ljudi. Tudi doletni, ki je od župana ponujeno kandidaturo odklonil, sme sedaj kandidirati, ker zakon pravi, da je od kandidature izključen le tisti, ki pri zadnjih volitvah brez opravičenega vzroka ni sprejel občinskih služb. Kandidatura še ni občinska služba.

Sorodstvo in kandidatura. J. M. L. V vaši občini je več sorodnikov, od katerih bi nekateri radi kandidirali. — Vprašate, kaj določa zakon v tem oziru.

Zakon določa v tem oziru, da ne morejo biti občinski tisti, ki so z županom ali s člani uprave

v krvnem sorodstvu do vštetege četrtega kolena ali v svaštvo do vštetege drugega kolena. Ker se pri postavljanju kandidatne liste še ne ve, kdo bo župan in kateri odborniki bodo v upravi, ker se torej ne ve, katera lista bo zmagala, lahko po besedilu zakona kandidirajo tudi sorodniki, samo odborniki ne morejo biti, če so z županom ali s člani uprave v sorodstvu. Zato je po našem mnenju najboljšje, da sploh ne kandidirajo sorodniki, ki bi kasneje ne mogli vršiti občinskih služb. Ne morejo torej biti v odboru v primeru, če je eden od teh župan ali v upravi: oče in sin, brata, bratranca, stric in nečak, svaka, tast in zet; n. pr. lahko sta v odboru dva brata ali dva svaka itd., če od teh ni nobeden župan ali v upravi. Če pa je eden od teh župan ali v upravi, pa drugi ne more biti občinski odbornik.

Zakupnik lova in kandidatura. J. M. L. Vprašate, če sme zakupnik lova kandidirati.

Zakon pravi: Ne morejo biti odborniki zakupniki občinske imovine in dohodkov. Lov ne moremo smatrati kot občinsko imovino, zato lahko kandidirate, čeprav imate v zakupu lov.

Požar v Smokuču

Dne 13. t. m. ob 17 je izbruhnil ogenj na novem gospodarskem posloppu Simona Bohinca v Smokuču št. 29, občina Breznica; takoj se je vžgala tudi sosednja hiša invalida Alojzija Klemenčiča. Zgorelo je gospodarsko poslopje popolnoma in hiša, ki je bila lesena, ravno tako. Domači gasilci iz Smokuča in Rodin z motorco so bili takoj na mestu; takoj za njimi gasilci iz Breznice z ročno brizgalno, iz Hlebe z ročno in motorno brizgalno, iz Begunj z ročno in iz Radovljice z motorno brizgalno, katere pa ni stopila v akcijo. Sreča, da ni pihal južni veter, da ni bilo še več prizadetih.

Oba pogorela sta bila zavarovana za mnogo manjšo vsoto, kakor pa se ceni škoda. Gospodarsko poslopje je bilo zavarovano za 12.000 Din pri Vzajemni zavarovalnici, hiša invalida Alojzija Klemenčiča pa je bila zavarovana samo za 1500 Din pri »Jugoslaviji«. Zato se naprošajo vsa usmiljena srca, naj prizadetima priskočijo na pomoč.

Vsem gasilcem se zahvaljujemo, kakor tudi drugim, ki so požrtvovalno pomagali.

Velika sreča pri vsem tem je bila, da ima

Smokuč vodovod s tako močnim dotokom, da je zadostoval za tri brizgalne črpalke.

Vsa čast prejšnjemu sreskemu načelniku Alojziju Anderle in Francu Šebatu, ki sta kljub vsem težkočam in nasprotovanjem dovršila to prepotrebno napravo. Pričakujemo, da bodo vsaj sedaj uvideli tudi nasprotniki potrebo nadaljevanja začetege vodovoda.

Sožalje avstrijskega in italijanskega konzula

Ljubljana, 14. sept. AA. Danes sta obiskala bana g. dr. Marušiča avstrijski generalni konzul Osrini-Rosenberg in italijanski generalni konzul Natalio Umberto ter mu izrazila svoje sožalje nad nesrečo, ki je zadela naše civilno letalstvo.

Nesreča na morju

Bukarešt, 14. sept. AA. Davi ob 6.30 se je romunski potniški parnik »Catatealba« blizu Braile na Donavi zadel v neki češkoslovaški parnik in se potopil. Vsi potniki so se rešili.

KO SO LEGLI V GROB...

Ljubljana se je veličastno in ganljivo poslovila od nesrečnih žrtev velike letalske katastrofe

Ljubljana, 14. sept.

Vsemogočni Bog, ki določa po svoji neskončni in zemljanom dostikrat neumljivi previdnosti usodo nas, malih in nemočnih prebivalcev zemlje, je polkal pri letalski katastrofi k sebi na strašni dan 12. septembra osem ljudi. Kakor so božja pota in sredstva dostikrat pretresljiva in nam neumljiva, pa nam je dovoljena žalost, da se v bridkosti sklonimo nad padlimi in od božje dekle smrti pokopanimi brati in sestrami. Odšli so v večnost po plačilo, pripravljeno jim od Božje pravičnosti, pri kateri prejme vsakdo po svojem zasluženju. Le malo let je prisojeno človeku življenja, pa vendar, kako malo se zavedamo svoje odvisnosti od sil, ki so močnejše kakor pa naša volja in naše zmognosti! Omejene so človeške moči, navezane le na osek obseg in ne smemo biti nikdar preveč presenečeni, kadar nevidna roka poseže v tok naših življenj in zahteva izmed človeštva novih žrtev, tudi če iz vrst najboljših.

Zavest, da človekova usoda ni samo v njegovih rokah, je narekovala ogromni množici prebivalstva, da se je s tiho žalostjo strnila danes k štirim žalnim sprevodom, ko smo spremljali žrtve te letalske katastrofe na pokopališču. Zalovala je vsa Ljubljana, pripadniki vseh stanov, vseh starosti, vseh naziranj in položajev. Mrkost neba, ki se je razjasnilo šele med pogrebi, je najprej spremljala bridkost deset in deset tisoč srce, toda kakor se je razjasnilo nebo, tako pa je tudi v mnoga srca posvetil med pokopi žarek svetle misli: Brez božje volje niti vrabec ne pade s strehe! Bila je plemenita žalost, s katero je spremljala ljubljansko prebivalstvo danes svoje štiri ponesrečene soprebravce: žalost, ki zna trpeti, ki zna prenašati bridkost, žalost, ki spaja srca v enem samem zaupanju v Boga, žalost, ki vodi do globokega spoznavanja lastne nemoči in do izpričanja vsemogočne in vseodločujoče božje volje in previdnosti!

Ganljivo slovo od Antona Lušina

Ljubljana, 14. sept.

Tisoče in tisoče je bilo danes solznih oči tistih, ki so se poslovili od pokojnega Antona Lušina, ene izmed žrtev letalske katastrofe. V srcu porojena bridkost te ogromne množice ni mogla ostati skrita in se je zrcalila na obrazih vseh.

Pred 3 popoldne se je Dunajska cesta napolnila ljudi, ki so hoteli, da prisostvujejo v častnem spalirju, ali pa da se sami udeležijo Lušinove zadnje poti. Pred cerkvijo sv. Krištofa se je nakopičila množica, prihajali so avtomobili, dostop do mrtvašnice pa je bil popolnoma dopuščen samo sorodnikom in pa predstavnikom. Vendar se je tudi tam zbralo mnogo ljudi. Na voz za cvetje so uslužbenci Mestnega pogrebnege zavoda naložili polno vencev in šopkov. Na mrtvaški voz so prinesli nato rjavokovinsto krsto, na katerem sta bila dva venca. Prvi je bil od gospe Teje, drugi pa od otrok. Na belih trakvih so se otroci poslavljali: »Svojemu ljubemu očki — Primož, Majda, Alenčica. Voz je krsto pripeljal pred cerkev sv. Krištofa. Pred cerkvijo je stala častna vojaška straža in godba 40. pešpolka. Godba je zaigrala najprej žalostinko, nato pa je pater Krizostom ob asistenci se treh franciskancev opravil molitve.

Pevci Glasbene Matice in Ljubljanskega Zvona so pod vodstvom g. Zorka Prelovca zapeli »Vigred«. Žalostinka je segla ljudem v srca. Oči slehernega v množici pa so se zarošile, ko je Završanov kvartet zapel »Gor čez izaro« in tako izpolnil pokojnikovo željo.

Nekdanjega dobrovoljca Lušina so nato dvignili na topovsko lafeto, ki jo je peljalo šest konj. Na čelu žalnega sprevoda je šla vojaška godba, ki je igrala žalne koračnice, nato častna vojaška četa. Lafeto s krsto je spremljala častna straža osmih podčastnikov-dobrovoljcev. Žalni sprevod se je razvil po Dunajski in Linhartovi ulici proti pokopališču. Prvi dve sta za krsto šli mala Alenčica in Majda (Primož je bolan), nato žalujoča soproga in drugi sorodniki. Med predstavniki so bili v žalnem sprevodu: bana je zastopal banški svetnik dr. Vilko Pfeiffer. Ministra za vojno in pa zračno poveljstvo je zastopal podpolkovnik Radovič. V sprevodu je bil divizionar general Cukavac. Dalje so bili: mestni župan dr. D. Puc, za borzo predsednik Hribar, podpredsednik dr. Slokar in odbornika ravnatelj Karel Čeh in Meden, za Zbornico za TOI predsednik Jelačin in tajnik dr. Pleš, za železniško upravo svetnik dr. Fatur, za »Aeropute« g. Raspor iz Celja in Striževski, za Aeroklub podpredsednik Jože Kuhar in Klemenčič. Za Jadr. stražo in rez. častnike je bil v sprevodu tajnik TPD Počastnik. Za sekcijo lesnih trgovcev ter ožjih stanovskih tovarišev pokojnika je bil g. Škrbec. V sprevodu so bili še: številni častniki ljubljanske garnizije, dobrovoljci in v zelo velikem številu člani bivše Zveze bojevnikov, katere agilni sodelavci je bil pokojnik. Društvo »Bela Krajina« je zastopal predsednik dr. Koc. V cerkvi pri Sv. Križu je po cerkvenih obredih zapel pevski zbor pod vodstvom g. Prelovca žalostinko »Usliši nas, Gospode«.

Okoli odprte grobnice se je zbralo več tisoč ljudi, ki so pri cerkvenih obredih molili za dušo pokojnega Antona Lušina. Po cerkvenih obredih se je poslovil v imenu dobrovoljcev od pokojnika mestni prezidjalni tajnik g. Vladimir Fabjančič. V imenu bojevnikov, pa tudi kot najožj osebni prijatelj se je od pokojnika poslovil s prisrčnim govorom predsednik sekcije lesnih trgovcev, g. Škrbec. Pevci so zapeli nato »Blagor mu, Završanov kvartet pa je v smislu pokojnikove zadnje želje ponovil pesem »Gor čez izaro«. Bidek jok malih

hčerk, žene in sorodnikov se je družil s solzami tisočere množice v eno samo splošno žalost. Še stari možje, ki so videli med vojno mnogo gorja, so plakali, ko so padale kepe prsti v grobnico na krsto njihovega pokojnega tovariša. Med pokopom je krožilo nad pokopališčem letalo, ki je spustilo na Lušinov grob krasen venec rdečih rož. Malo kasneje je spustilo enak venec tudi na sveži grob pokojnega Koslerja. Vojaška četa pa je oddala častno salvo.

Vrlemu možu, kakršni je bil Anton Lušin in kakršni so dandanes le redki, naj sveti večna luč, za vsa njegova tiha dobra dela in za njegovo skoraj aristidovsko poštenje pa naj mu Bog v večnosti podeli rajsko plačilo!

Slovo od Ivana Koslerja

Ob istem času, ko so se ogromne množice poslavljale od pokojnega g. Antona Lušina, so druge množice spremljale na zadnji poti najstarejšo žrtev letalske katastrofe g. Ivana Koslerja, popularnega ljubljanskega posestnika. Pred Cekinovim gradom se je že pred 3 zbralo zelo številno občinstvo. Ob 3 so oo. franciški pred gradom blagoslovili krsto s pokojnikovim truplom, nato pa se je med turbnim zvonjenjem razvil velik žalni sprevod po Gosposvetski cesti. V sprevodu so nesli najprej tri vence, enega od teh je darovalo in neslo delavstvo pivovarne »Union«, katere upravni svetnik je pokojnik bil. Voz za cvetje je peljal okrog 20 krasnih vencev. Kovinsto krsto s pokojnikovim truplom je peljal pogrebni gala-voz s dvema paroma konj. Za žalujoci so šli med drugimi: zastopnik banske uprave načelnik dv. sv. dr. Rudolf Marn skupno s predsednikom Narodne Galerije dr. F. Windischerjem, predsednik Aerokluba Rado Hribar, ravnatelj Tosti, deputacija lovcev v krogih s predsednikom dr. Lovrenčičem na čelu, predsednik senata Mladič in drugi odličniki. V polnem številu se je sprevoda udeležil tudi upravni odbor pivovarne »Union«. Predstavnikom je sledilo veliko število drugega občinstva, ves prevod pa je zaključila dolga kolona osebnih avtomobilov.

Odličnemu ljubljanskemu podjetniku in gospodarstveniku Ivanu Koslerju naj sveti večna luč!

Pogreb učiteljice Ivane Pillerjeve

Pogreb ponesrečene učiteljice Ivane Pillerjeve se ni toliko odlikoval po svojem zunanjem pompu, kolikor po svoji notranji poglobljenosti in prisrčnosti. Ze dobro uro pred začetkom pogreba se je okoli mrtvašnice pri sv. Krištofu zbrala gosta truma ljudi. Med njimi je bilo zlasti veliko njenih tovarišic, ki so z rosinimi očmi strmle na krsto, v kateri so bili shranjeni njeni zemski ostanki. Nekje pod sivimi oblaki je krožil aeroplan in njegovo brnenje je zamolklo odmevalo v turbni molk, v katerega je bila zavita mrtvašnica. Ljudje so se zadnje trenutke v procesiji hodili kropiti pokojnično truplo in pritaženo pohtevanje potrlih sorodnikov jih je spremljalo na tej žalostni poti. Ob pol petih so prišli pogrebi in odnesli krsto skozi gost spalir ljudi pred cerkev sv. Krištofa, kjer so jo blagoslovili in nato položili na mrtvaški voz. Krsta je bila vsa obložena s pisanimi šopki in venci, med katerimi so bili zlasti lepi oni, ki so jih poklonili svoji dragi tovarišici učiteljici in učiteljici iz Vidma, dalje učiteljice 1. dekliške osnovne šole v Ljubljani in v venci, na katerem je bil napis: »Iskreno ljubljani sestri«.

Izpred cerkve sv. Krištofa je krenil sprevod po Dunajski cesti proti pokopališču Sv. Križa. Za križem so stopale deklice šentjabske šole, kjer je pokojnica poučevala. Nepopoln ljubek in prisrčen je bil pogled na to dolgo vrsto deklic, ki so nosile v rokah lepe šopke, s katerimi so potem obšule gomilo svoje ljubljene učiteljice. Stopale so nemo in resno, kakor da se zavedajo, kaj so izgubile z blago pokojnico. Pred mrtvaškim vozom sta nosila pogreba dva krasna venca, za krsto pa so se uvrstili drugi pogrebi. Bana je zastopal inšpektor Vrhovnik »Aerokluba« g. prof. Noč, bilo pa je še več zastopnikov raznih organizacij, društev in korporacij. Pogreba pa se je v posebno častnem številu udeležilo učitelstvo iz Ljubljane in tudi iz drugih krajev, da izkažejo svojo ljubezen in spoštovanje najvernejši tovarišici.

Ko so krsto s truplom pokojnice spustili v grob in so težke grude votlo zabobele, so se mnogim zarosile oči, sestra pa je ob tem prizoru glasno plakala. Od pokojnice se je nad odprto gomilo poslovila upraviteljica 1. dr. dekliške osnovne šole ga. Marija Polakova. V svojem poslovnem govoru je zlasti povdarjala njeno veliko ljubezen do mladine in dobroto, s katero je bilo do vrha polno njeno srce. Zlasti pomenljiv in presunljiv je bil konec njenega govora, v katerem je povedala, da si je pokojnica vedno želela umreti hitro in brez bolečin in zaključila: »Čudna so pota božje previdnosti. Nesrečno naključje je hotelo, da ji je bilo res usojeno umreti hitre smrti. Naj počiva v miru«.

Tehnika Štreklja zadnja pot

Najmlajšo žrtev katastrofe, akademika Vladimira Štreklja je na njegovi zadnji poti spremljal ogromni udeležbi zlasti mladine, tako akademiki, dijaki in drugi. Drugo prebivalstvo se je deloma tudi udeležilo žalnega sprevoda, deloma pa je tvorilo te mladi žrtvi impozanten spalir na zadnji poti. Sprevod je šel skozi vse mesto, povsod pa so množice sočustvovala z nesrečnimi starši in sorodniki pokojnika. Cerkevne obrede je opravil župnik g. Barle ob asistenci. V imenu visokošolcev se je nato s pretresljivimi besedami poslovil od pokojnika visokošollec Hrovatin. Mešani pevski zbor pa je pod vodstvom g. Venturinija zapel žalostinko »Ah, ne mislimo«. Potem se je razvil zelo lep žalni sprevod proti pokopališču. V sprevodu je šla vojaška godba, ki je ves čas

igrala žalostinke. Krsto je spremljala častna vojaška straža. Za žalujoci starši in sorodniki so šli za krsto med drugimi tudi divizionar Cukavac, podpolkovnik Radovič v imenu zrakoplovnega poveljstva in vojnega ministra, zastopnik g. bana inšpektor g. Guštin, dalje številni akademiki — nekateri klubi so bili zastopani polnostevilno, zlasti klub primorskih akademikov —, dalje korporativno člani vrtnarskega in sadjarskega društva, katerega predsednik je ponesrečenec oče. Na pokopališču se je mladina poslovila ponovno z žalostinkami in govori od pokojnika. Mladi žrtvi naj sveti večna luč!

Truplo Georga Königa prepeljejo v Nemčijo

Davi je dospel v Ljubljano g. Stein iz Nürnberga. Kakor je znano, sta Aeroput in Mestni pogrebni zavod brzojavno obvestila pokojnikovi sestri o bratovi smrti. Dami pa se nista upali na pot in sta naprosili sosedo g. Steina, ki stanuje v isti hiši, naj odpošuje v Ljubljano in ukrene vse potrebno za prevoz trupla v domače mesto. G. Stein je priporočeval o globokem vtisu, ki ga je napravila vest o strašni nesreči med onimi krogi nürnberškega prebivalstva, ki so pokojnega Königa poznali. Georg Koenig je bil star 34 let ter je bil po poklicu bančno-zavarovalni uradnik. Izvira iz srednje premožne družine. Rad pa je zelo mnogo potoval. V Jugoslavijo je prišel na izlet, oz. da prebije dopust. O Božiču se je nameraval oženiti.

Koenigovo truplo prepeljejo jutri z brzovlakom v Nemčijo. Ravnatelj Mestnega pogrebnege zavoda g. Šaplja se je odpeljal danes v Zagreb, da pri konzulatih izposluje mrliške potne liste. G. Šaplja bo tudi najbrže spremljal krsto s truplom v Nürnberg.

Nikitin in Trkulja pokopana v Zemunu

Snoči ob 11 je odpeljal mestni pogrebni avto trupli Nikitina in Trkulje v Zemun, kjer živita družini obeh rajnikov. Ob tej priliki omenjamo, da so uslužbenci pogrebnege zavoda opravili pri prevozu in pogrebi nesrečnih žrtev največje napore in jim zato pripada priznanje javnosti.

Kje so bile zavarovane žrtve?

Prejeli smo:

»V Vaših poročilih o tragični nesreči potniškega letala na Studencu pri Ljubljani navajate, da so bili potniki zavarovani proti nezgodam pri našem zavodu in sicer vsak potnik za slučaj smrti za Din 400.000. Ugotavljamo s tem, da Vaše tozadevno poročilo ni točno, ker je nezgodno zavarovanje potnikov na letalnih Društvu za zračni promet še dalje časa sklenjeno pri drugi zavarovalnici, a ne pri nas. — Z odličnim spoštovanjem Zavarovalnica in pozavarovalnica »Triglav«, generalno zastopstvo za Slovenijo v Ljubljani.«

Prejeli smo še:

»Vseh šest potnikov, pilot in mehanik so bili zavarovani pri »Internationale«, družba za zavarovanje proti nezgodam in škodam na Dunaju, zastopano v Sloveniji po filijalnem ravnateljstvu v Ljubljani, Beethovnova ulica 4.«

Teden Rdečega križa: En teden bomo plačevali obvezne pristojbine

Prejeli smo od »Rdečega križa«:

»Na osnovi čl. 42, točka 11, zakona o Društvu Rdečega križa kraljevine Jugoslavije z dne 19. avgusta 1933 (Službene Novine št. 201 z dne 5. septembra 1933) se bodo v tednu Rdečega križa, ki traja letos od dne 17. do včerajšega 23. septembra, plačevali naslednje pristojbine:

a) za vsako pismo in dopisnico v notranjem prometu morajo pošiljatelj poleg redne poštne pristojbine plačati še posebno pristojbino 50 par v obliki znamke Rdečega križa. Ta znamka se more kupiti na vsaki pošti in pri vsakem zasebnem prodajalcu znamk. Ako bi pošiljatelj opustil plačati tako pristojbino, se prepušča prosti volji prejemnika, da jo on plača. Ako ne pošiljatelj ne prejemnik ne plačata te pristojbine, se bo pošiljka vrnila kot neizročljiva v kraj oddaje. Ta pristojbina 50 p se plača tudi pri oddaji priporočenih pisem, dopisnic, paketov (navadnih in vrednostnih) in brzojav v notranjem prometu. — Za pošiljke, ki so naslovljene v inozemstvo, omenjena pristojbina ni obvezna, toda se pošiljalcem z ozirom na smotre Društva Rdečega križa priporoča, da jo plačajo tudi za take pošiljke.

b) V omenjenem tednu se bo za vse vstopnice v gledališča, kinematografe (bioskopi) in vse druge zabavne prireditve poleg vstopnice, navedene v točkah 1 in 2 br. 99 a takšne tarife plačalo od vsake vstopnice (brez oziroma na njih vrednost) po 50 p v korist Društva Rdečega križa. Vse plačani znesek se bo po preteku omenjenega tedna izročil nesredno Glavnemu odboru Društva Rdečega križa. Prireditelji bodo v teku tega tedna prodajali vse vstopnice za 50 par dražje od cene, označene na vstopnicah.

Da bi se vedelo, koliko se je v teku tega propagandnega tedna prodalo vstopnic, odnosno koliko mora prireditelj odplačati v korist Društva Rdečega križa, bodo davčne uprave pri prodaji vstop-

K občinskim volitvam

1. Tiskovine za kandidatne liste. Izšli so in so na prodaj formularji za kandidatne liste za občinske odbornike in namestnike in formularji izjave občinskega odbornika, da sprejme kandidaturu. Formularji kandidatne liste in izjave se dobijo takoj v Jugoslovanski knjigarni.

2. Brošurica o zakonih.

Jugoslovanska tiskarna bo izdala tudi posebno brošurico z zakoni: a) zakon o volivnih imenikih; b) zakon o občinah; c) uredbi o sestavi kandidatnih list, o sestavi in poslovanju volivnih odborov in o glasovalnem postopku pri volitvah občinskih odborov v dravski banovini. Ne samo za sedanje volitve, ampak tudi za bodoče delo občinskih odborov je poznanje določil zakona in uredb o pravicah in dolžnostih občinskih odbornikov in županov zelo važno. Knjižica izide v teh dneh.

VOLITVE SO SVOBODNE

Opozarjamo na stroge kazni, ki zadenejo po zakonu onega:

1. ki bi z nasiljem ali pretnjami odvrčal volivca od glasovanja;

2. ki bi obetal ali dal volivcu darilo ali mu ponujal službo, da ga odvrne od glasovanja ali zavade, da glasuje za izvestno kandidatno listo;

3. ki bi dal sredstva ali pomagal, da se izvrši eno izmed dejanj pod 1. in 2.;

4. ki bi na volišču radi agitacije raznašal neresnične vesti ali razširjal slike, lepake in druga sredstva za agitacijo;

5. ki bi z vpitjem ali pretnjami oviral volivni odbor ali volivce pri njih poslu in razžalil ali dejansko napadel odbor, se pri glasovanju nedostojno vedel ali po glasovanju klub opominu predsednika volivnega odbora ne odšel z volišča;

6. ki bi namenoma pokvaril, uničil ali odnesel kako volivno listino ali katerikoli predmet, ki služi za volitve, ali izpremenil število glasov, oddanih za poedine liste, ali eno od teh dejanj le poizkusil storiti;

7. ki bi glasoval več kot enkrat ali namesto drugega ali pod drugim imenom;

8. ki bi prišel na volišče z orodjem ali orožjem, s posebnim za boj;

9. ki bi na dan 14. 15. ali 16. oktobra tega leta točil ali kakorkoli dajal alkoholne pijače.

V petek in svetek delajo

Metlika, 13. septembra.

Sedaj pa bo dela in zaslužka, pa lepega! Vse je hitelo za delom, ko so pričeli graditi novi most čez Kolpo pri Metliki. Da, radi bi delali, da bi malo pogнали revščino. Pa taka je socialna pravica, in taka je človeška nevoščljivost in samoljubje, da sedaj noč in dan nabijajo in hite z delom, v petek in svetek, a ko bo most končan, bodo šli delavci domov raztrgani in brez premoženja, ki so si ga prej v lepih sanjah obetali. Po 1.50 Din na uro, to jim je plača. Deset ur na dan — 15 Din. Nočno delo je plačano po 2 Din na uro. In kdo je temu kriv? Kar eden čez drugega so drli in samo besedičili, da hočejo delati za vsako ceno — saj vemo, da je onstran Kolpe veliko lačnih in raztrganih ljudi...

Slab je stari most, pa da bi se za novega tako mudilo, da bi bilo treba delati tudi na nedeljo?... Trda je ljudem za groš in to pomeni veliko in to tepe marsikoga. Menimo pa, da bi morala oblast tudi takim stvarjem posvetiti svojo pozornost.

Požar pri Kranju

Cerklje pri Kr.

O pol na polnoč v torek 12. sept. je uničil požar v Cerkli pri Kranju na št. 64 in 65 dve mizarski delavnici, pod in močno poškodoval eno stanovanjsko poslopje. Požar je nastal — po vsej verjetnosti radi električnega kratkega stika — v delavnici g. Sekne, p. d. Plevevc in se bliskovito razširil tudi na poslopja g. Erzarja p. d. Jakopca, kateremu je pred dobrim letom požar napravil podobno škodo. Gasilci iz Cerkle in Brnika so komaj obvarovali sosednja poslopja. Kljub delni zavarovalnici, si bosta prizadeta težko opomogla po tej nesreči.

Samo še danes

se lahko vpišete v redne tečaje Dopisne trgovske šole. Ljubljana, Pražakova 8/II. Uradne ure od 9—12 in 4—6.

Ljubljanske vesti:

Prihod poljskih parlamentarcev v Ljubljano

Na svoji turneji po Jugoslaviji dospejo poljski parlamentarci v Ljubljano s posebnim vlakom v torek, dne 19. t. m. ob devetih uri dopoldne. Vseh poslancev in senatorjev je 30, poleg še tri gospe. Vodi jih maršal sejma (predsednik skupščine) dr. K. Svitalski. V Ljubljani opoldne imajo kosilo pri g. banu, ob treh popoldne se odpeljejo z avtomobili na Bled, kjer se jim priredi večerja, potem se vrnejo okoli

„Besedo imajo slovenski učitelji-delegati“

Prejeli smo in dobesečno prinašamo: Velečeni gospod urednik! V nedeljskem »Slovencu« št. 206 od 10. sept. ti, ste objavili »K resolucijam jugoslovanskega učiteljskega« dopis pod naslovom »Vprašanje slovenskega jezika«, v katerem se dotičete predsednikovega nagovora na glavni skupščini JUJ in odlomka v resoluciji, ki govori o »enotni pisavi in enotnem dijalektu«.

Baš isti dan sem bil na konferenci predsednikov banovinskih sekcij in predsedništva JUJ v Beogradu ter sem čital dopis v »Slovencu« šele ob povratku. V isti zadevi, o kateri pišete Vi, sem intenziviral na tem zasedanju predsedstvo JUJ, zakaj se predsedstveni nagovor in resolucija nista predložili glavnemu odboru, ki bi moral biti obveščen ter bi moral soglašati v programatičnih izjavah, kakor je ona glede enotne pisave in jezika. Kolikor sem poučen se v odseku podrobni predlogi, med katerimi je navedenih, niso predelali, a na skupščini ni mogel nihče slišati predlogov, ker so bili prečitani v največjem hrupu. Kar sem prejel informacije, je izšel navedeni predlog iz sekcije JUJ za dunavsko banovino.

Na moj ugovor sem dobil pojasnilo od predsedstva, kakor od predsednikov sekcij, da se navedeni pasus ne nanaša na slovenski knjižni jezik, kar sledi že iz dejstva, da resolucija zahteva izmenično pisavo cirilice in latinice od drugega razreda naprej, dočim se pri nas prične pouk srbohrvaščine s tretjim razredom. O zadevi bo govorila na predsedniškem zboru sekcije JUJ za dravsko banovino, ki bo sklican v najkrajšem času ter na prvi seji glavnega odbora JUJ, ko bo sklicana. Zahvaljujoč se za objavo prosim, da premete izraz odličnega spoštovanja

Ivan Dimnik

predsednik sekcije JUJ za dravsko banovino.

Sedaj pojde za res!

Ljubljana, 14. septembra.

Na ljubljanskih gimnazijah se je večeraj pričel redni šolski pouk. Mladina se je udeležila po raznih cerkvah šolskih maš, nato pa je bil večeraj le enourni pouk, da so razredniki izvršili potrebne formalnosti. V petek se prične pouk za res. Mnogi dijaki so se že lotili študija in si preskrbeli tudi z velikimi materialnimi težavami vse šolske potrebščine in knjige, nekateri pa še iščejo okrog cenejših knjig. Dijaki knjižni sejem je bil v sredo končan. Nudil je dostikrat prav pestro sliko. Nekateri podjetni dijaki so barantali za knjige in iskali prilike, da so stare knjige vnovčili za lepe vsote. Neki mladenič, ljubitelj kinopredstav, je ocenil vsako knjigo po številu vstopnic za kino. In nikdar ni hotel odnehati. Vsakomur je pristavil: »Ne morem ceneje. Drugače bo slabo za kino!« Drugi prodajalci, ki so imeli bogate zaloge knjig, pa so dvigali cene, ker so uvideli, da je po redkih knjigah veliko povpraševanje. Bilanca dijaškega knjižnega sejma bi bila pač zanimiva, toda dijaki nečesto dajati podatkov, koliko so iztržili za »špehe«.

*

©Odbor za sprejem poljskih parlamentarcev, ki pridejo v Ljubljano v torek, 19. septembra ob 9 dopoldne, je sestavljen tako-le: Dr. Novak Fran, podpredsednik senata, predsednik. Člani: Dr. Gustav Gregorin, senator; Ivan Hribar, senator; Ivan Mohorič, minister na razpoloženju in narodni poslanec; Milan Mravlje, narodni poslanec; dr. Dinko Puc, župan mesta Ljubljane; Rasto Pustoslemšek, narodni poslanec; dr. Stane Rapč, narodni poslanec; dr. Vladimir Ravnhart, senator; dr. Valentin Rožič, senator; dr. Rudolf Molč, predsednik društva prijateljev Poljske.

© Redni pouk na drž. konservatoriju v Ljubljani prične danes, v petek 15. t. m., v vseh pred-

metih in oddelkih. Ravnateljstvo opozarja, da se prijave za vpis še vedno sprejemajo. Na šoli Gl. Matice pa se vrši redni pouk od 7. t. m. dalje. Tudi tu so vpisi še možni, in sicer dnevno od 9 do 12 in od 15 do 17 v pisarni v Gosposki ulici.

© Brzoturnir »Ljubljanskega šahovskega kluba«. Danes, v petek, priredi Ljublj. šah. klub svoj običajni vsakomesečni brzoturnir za prvenstvo meseca septembra. Za prva tri mesta so določene tri nagrade, tri lepe knjige. Turnirja naj se vsi igralci udeležijo v čim večjem številu.

© Udeleženci septembrskih demonstracij iz 1908, ki so bili ranjeni ali sodno preganjani, se vabijo na sestanek, ki bo jutri (v soboto) ob 6 zvečer v posvetovalnici na magistratu. Pridite vsi, zlasti tisti, ki se prvega sestanka niste udeležili.

© Nekaj statistike tujkega prometa. Nad 12 in pol milijona dinarjev je tujski promet v mesecih april, maj in junij prinesel Ljubljani. Od 1. aprila do konca junija je prišlo v Ljubljano 29.360 tujcev, od teh je bilo izletnikov 22.169. Inozemcev je bilo v tem času v Ljubljani 6.733. Prenočin je bilo zabeleženih 123.196. Ker navadno povprečno računajo, da je vsak tujec pustil v Ljubljani najmanj 100 Din, je imela Ljubljana od tujkega prometa v tem času 12.519.600 Din.

© Mestna zastavljalnica, bo imela redni dražbi februarja zastavljenih predmetov in sicer za dragocenosti dne 6. oktobra, za efekte (perilo, preproge itd.) pa 12. oktobra t. l. od 15 dalje v uradnem prostoru na Poljanski cesti št. 15.

© Plesna šola Meta Vidmar — začetek 15. septembra. Prijave sprejema vsak dan od 16—18. Stari trg 19/L.

© Srajce, sportne in modne, majice pižame in kravate, kupite najbolje pri tvrdki Miloš Karničnik, Stari trg.

Cerkveni vestnik

Danes, to je v petek, 15. t. m. popoldne ob 5 ima stolna gospejna kongregacija zopet redni shod.

Poizvedovanje

Izgubila se je zlata zapesna ura 13. t. m. od glav. kolodvora do sredine mesta. Odda naj se proti odškodnini pri upravi.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20

Petek, 15. septembra: Zaprti. Sobota, 16. septembra: VAGONJI. Premijera. Izv. Nedelja, 17. septembra: POHUJŠANJE V DOLINI SENTFLORJANSKI. Premijera. Izven.

Kamnik

Tovarna usnja povečuje obrat. Tovarnar g. Knaflič je pred kratkim zgradil pri svoji tovarni usnja veliko novo poslopje in povečal obrat. Tako je iz nekdanje male Terpinčeve usnjarne, ki izvira še iz prejšnjih stoletij, ko je bila obrt v Kamniku na višku, nastala v zadnjih letih velika tovarna usnja, ki si je pridobila splošen ugled na našem usnjarskem trgu. G. Knaflič je letos tudi prvič razstavil na jesenskem velesejmu in je z uspehom prav zadovoljen.

Minister dr. Srkulj v Kamniku. V torek dopoldne je prišel v Kamnik minister za javna dela g. dr. Srkulj v spremstvu kabinetskega šefa g. Jociča in načelnika tehničnega oddelka banke uprave g. inž. Krajca. Ogledal si je smodnišnico in novozgrajene jezove na Biatrici vzdolž struge ob cesti proti Šlahovi. Na okr. načelstvu so pričakovali g. ministra predstavniki kamniške javnosti, vendar pa se g. minister ni nič ustavil v mestu, ampak se je okrog 11. odpeljal v Kranj.

O. Globočnik razstavlja Portret gđne E. R., ki je boljši kakor Madona na velesejmu. — Zastopaj je Jakac s pasteli, ki jih poznamo, zelo si je zvest. — R. Jakopič je zastopaj z novo varijanto Selitve, to pot nazvano Breme. Iz silhuete ostrine starejšega dela je tu prešel v nekaj impresijonističevski sfumato, poln, nasičen tonov, težek in mrk, skoraj nikjer otipljiv — simbolno breme. Človek bi temu načinu dejal pozni, starostni stil, tudi na rožah je viden. Na Rumenih lilijah mika Jakopiča osipanje, beležnost cveta, njegova rahla bit v prostoru, lepe, morda le nekoliko preveč lomljive slike in barve. Za spoznanje so trdnice grajene Tulpe (29) v starejšem barvnem smislu. — Justin je odlični tehnik lesoreza, toda sicer se nikamor ne premakne in ničesar ne premakne, niti v svetu niti v duši. — En akvarel ima M. Maleš. — Franc Pavlovčev visi s svojimi deli v oddelku Vavpotiča, kar ni ravno srečno. Videti Pavlovčeva dela nam je zadnji čas užitek, zlasti omenjam Motiv z Gorenjske in Motiv iz Preddvora. Počasi prihaja v njegove podobe konstrukcija, zdaj po barvi, svet v njegovi sliki je vedno bolj redovit in nujen, tudi jasen; še takih podob. — Niko Pirnat razstavlja troje portretnih glav v gipsu z dobro karakteristiko. — Ciklus risb Maksima Sedeja razodeva pretežno čustveno, lirčno naravo, morda bo tak začetek za kaj večjega preslab, tudi je treba z vžori bolj radikalno pomesti. V drugi maniri se nam zdaj predstavlja Fran Mihelič, ki gradi današnja lito-grafijo ostro linearno, dočim jo je prej bolj tonično, dekorativno. Način, kako so ti listi nastali, je zanimiv, toda problematičen; ob priliki se bom k temu vrnil. Najbolj ugaja list Zapušeni vrt, dasi ta drobni sistem linij in zaporednih planov na marsikaj spominja. Umetnik kot predmet je anno 1933 dolgočasen motiv, bolj zanimivo je Suho cvetje, toda svetujem začetni pri živem cvetju, tam človek ne more takoj pasti v maniro. Ima pa Mihelič brez dvoma dosti podlag za resno delo. — R. Slaperinik razstavlja več podob, najboljša so Pelargoni-je. Krajinsko delo je shematično in odvisno od predmeta, človek pogreša potrebne svobodnosti v

Mariborske vesti:

Ne tako!

Znana je okrožnica banske uprave, v smislu katere naj se sprejemajo kot najemniki prvenstveno stranke z otroki. In kaj doživljamo? Dokaj žalostnih pojavov nam je prineslo sodobno življenje. Toda brezdomno v ospredju so nekateri svojevrstni pojavi, ki se tičejo stanovanjskih razmer in ki so bili očitno povod omenjeni okrožnici banske uprave. Kako je? Dva težka žalostna slučaja, za katera smo doznali te dni, zgovorno poleg številnih drugih označujejo razmere na stanovanjskem trgu.

Vpokojeni gospod je sprejel hišnika. Ko sta z ženo prevzela hišniške posle, sta bila sama. Nekaj mesecev pozneje je postala žena noseča. Se

□ 25-letnica poroke je obhajal te dni s svojo soprogo ter v ožjem krogu prijateljev in znancev vpokojeni orožniški podpolkovnik in mestni svetnik Henrik Sabothy. Uglednemu in obče uvaževanemu meščanu želimo ob srebnem poročnem jubileju obilo sreče in blagoslova tja do zlate in biserne poroke!

□ 37 let — 224 kg! Na mariborskem glavnem kolodvoru je zbujala včeraj pri potnikih in gledalcih občo pozornost mlada ženska izredne debelosti. Piše se Marija Lalola, doma z Dunaja, stara je 37 let, tehta pa 224 kg.

□ Maratonci na državnem prvenstvu. Državnega lahkoatletskega prvenstva, ki bo v petek, soboto in nedeljo v Zagrebu, se udeležijo tudi Maratonci Grmovšek, Fika in Štruel.

□ Salezijansko sodruštvo. V nedeljo, 17. t. m. ob treh popoldne sestanek v običajnih prostorih. Govori g. dr. Volčič. Vljudo vabljeni!

□ Relais postaja v Mariboru. Naročniki za omenjeno postajo se v smislu zadevnega razpisa sprejemajo samo še danes. Da se združi Maribor z Ljubljansko radijsko postajo je potrebno, da se do navedenega roka prijavi večje število abonentov. Prijave sprejemajo vsi poštni uradi.

□ Kaj pa letos? Repertoar tuk. gledališča je že sestavljen. Poleg otvoritvenih predstav Vombergeje »Vode« in Križevih »Glembajevih« se bo uprizorila Goloubova revijska igra »Od zore do mraka«, veseliga A. Ingolita »Zgrešena pot«, potem je na repertoarju Shakespearejev »Hamlet«, Moliérovo delo »Tartuffe«, Nušičev »Mister dolar«, »Pop Ciro in pop Spiro« od St. Sremca v Kosarjev dramatični priredbi, Cankarjev »Hlapci«, R. U. R. (Capek). V opereti Albinjeva »Madame Troubadour«, Tijardovičeva »Mala Floramija«, Bučarjeva »Studentje smot«, Kalmanova »Montmarterska vijolice« V opernem repertoarju sta Zajčeva »Nikola Šubić Zrinski« in Donizettijeva »Polkovna hčerka«.

□ SSK Maraton. Damska sekcija. Danes se udeležijo pogrba pokojne Radolčeve mame. — Načelnica.

□ Ker nista imela ribolovne pravice. Pred sodnikom poedincem sta se zagovarjala 35 letni posestniki sin Ferdinand S. iz Mihovce in 29 letni sedlarski pomočnik P. Josip iz Prevalj. Obja sta brez ribolovne pravice lovila ribe, prvi v Pesnici, drugi pa v Zagradi. Sodnik je prisodil št. 14 dni zapora pogojno za eno leto, P. pa 7 dni zapora, tudi pogojno za eno leto.

□ Izlet na Gosposvetsko polje priredi v nedeljo 17. t. m. Tujsko prometna zveza v Mariboru. Odhod ob 5 zjutraj izpred hotela »Orel«. Prihod v Pörschach približno ob 9.30. Od tega časa pa do 15 prilika za izlete po jezeru s parniki, ali pa za kopanje v še precej toplem Vrbskem jezeru. Povratek ob 15.30 preko Gosposvetskega polja. Prihod v Maribor ob 21. Cena vožnje s pristojbinami za potni list in vizum 110 Din. Število izletnikov je 25 oseb. Takojšnje prijave sprejema »Putnik«, Aleksandrova cesta 35, tel. 21-22.

□ Zeparska nadloga na trgu. Od časa do časa se pojavljajo na trgu uzmoviči, ki izkoriščajo gnečo ali drugo ugodno priliko ter oskubijo svoje žrtve. Tudi Murgl Ana, zasebnica iz Strossmajerjeve ulice je bila deležna na trgu pozornosti zeparja ali zeparice, ki ji je med nakupovanjem piščanec na trgu izmaknil iz torbe pleteno ročno torbico, v kateri je imela 190 Din gotovine. Tatvino je prijavila policiji.

□ Pomagajte revnim študentom! Vsi, ki bi bili pripravljeni pomagati revnim mariborskim dijakom za časa šolskega leta 1933-34 s stalnimi mesečnimi denarnimi prispevki (tudi najmanjši dar je dobrodošel) ali s hrano (zajutke, obnd, večerja), naj se blagovoljivo zgledajo v Gledališki ulici št. 2, pritličje, desno, popoldne od 5—6. Istotam se ob naznačeni uri sprejmejo naslovi za instrukcije, ki bodo revnim dijakom tudi zelo dobrodošle.

□ Na gosposvetsko-nadaljevalni šoli šolskih sester v Mariboru se koncem septembra zopet prične s poukom. Udeleženke pridejo enkrat ali

predno je prišlo do poroda, sta morala oba stran. Kaj je bilo? Gospod ni maral otrok v svoji hiši...

Zunaj v magdalenskem predmestju nekeje so kletni prostori. Takšni so, tako vlažni in nezmožno mrki, da je celo gradbeni urad prepovedal bivanje ljudem v teh prostorih. In vendar stanuje še danes tam revna, uboga vdova, s tremi jetičnimi otroci ter plačuje mesečno najemnino 210 Din. Za vse skupaj pa prejema 400 Din vzdrževalnine. Kako naj sirota prehranjuje tri bolne otroke in sebe z ostalimi 190 Din v tem usodnem bivališču?

Merodajni! Ozdravite žalostne, nezdrave in nečloveške razmere!

dvakrat na teden ter se uče kuhanja, šivanja, gospodinjstva, bolniške postrežbe in nege dojenčka. Vabijo se kmetska dekleta, delavska dekleta, uradnice, zlasti neveste, in šolo.

□ Razred repetentov. Na tukajšnji realni gimnaziji imajo razred, ki ga menda zlepa še ni bilo. V četrtem razredu in sporednicah se je bilo nabralo letos toliko repetentov, da so vse repetente skupaj zbrali v posebnem razredu. Razred repetentov mu pravijo. V njem je 38 repetentov. Menda tudi mariborska specialiteta.

Celje

□ Drugo javno predavanje o plinskih napadih. V nedeljo, 17. t. m. ob pol 11 dopoldne bo na Deškovem trgu drugo javno predavanje o nevarnostih, ki v slučaju vojne pretijo civilnemu prebivalstvu in njegovemu imetju od sovražnih avijacijskih napadov ter o načinu obrambe pred njimi. Predaval bo poročnik, g. Franc Toš. Predavanje je važno kot priprava za nočno vajo vojske in civilne obrambe pred sovražnimi napadi, ki se bo vršila 26. t. m. za Celje in okolice.

□ Dobrodolna gledališka predstava na Lopati. Podporni člani Vincencijeve konference sv. Danijela na Lopati vprizore v nedeljo, dne 17. t. m. ob 3 popoldne pri g. Brežniku komedijo »Učiteljica«. Ker je čisti dobiček namenjen revežem, ki jih podpira Vincencijeva konferenca, zato pripravljamo, da se predstave udeležijo vsi v največjem številu.

□ Razpustitev Kat. prosv. društva v Vojniku potrjena. Ministrstvo za notranje zadeve je potrdilo odlok kraljevske banske uprave v Ljubljani, s katerim je bilo svoječasno razpuščeno Kat. prosv. društvo v Vojniku.

□ Gledališka prireditve v Tremerjih. Prosv. društvo v Tremerjih bo v nedeljo, 17. t. m. vprizorilo v šolski dvorani pri Sv. Rupertu nad Laškimi žaloigro »Dve nevesti«.

□ Sprememba uradnih ur pri ekspozituri OUZD v Celju. Od 15. septembra dalje stopi v veljavo zimski delovni čas in sicer: Ob ponedeljkih, sredo in petkih so redne uradne ure od 8—14, popoldne pa vrši dežurno službo od 16—17 en sam nameščenec. Ob torkih in četrtek so redne uradne ure od 8—14 in 16—18. Ob sobotah pa so uradne ure od 8—12, pop. pa od 12—13 in pa od 16—17 pa vrši dežurno službo en sam nameščenec. V ambulatoriju vrši (poleg rednih ordinacijskih ur od 9 do tri četrti na 13) bolničarka vsak dan razen sobot tudi dežurno službo in sicer od 8—9 dopoldne in popoldne od 15—17; ob sobotah pa samo od 8 do 9 dopoldne. Ob nedeljah in praznikih delo počiva, a za nujne slučaje vrši samo en nameščenec dežurno službo od 9—11 dopoldne. Za sprejemanje strank je odrejen čas od 8—13, ostali čas pa je določen za interno uradovanje.

□ Lastnikom biciklov bo izdajalo predstojništvo mestne policije v Celju evidenčne tablice in prometne knjižice: za one, ki so kolesa prijavili in plačali letno takso v dneh 18, 19. in 20. t. m. od 8—12 v sobi št. 36, proti plačilu 5 Din za komad. Začasna potrdila davčne uprave ali prometno knjižico je prineseti s seboj. Po 20. septembru t. l. bodo lastniki biciklov brez prometnih knjižic ali evidenčnih tablic običajno kaznovani.

□ Proračun mestne občine celjske in njenih podjetij za upravno leto 1934. Na podlagi št. 52 zakona z dne 21. jan. 1867, dež. zakon št. 7, se objavlja, da so od mestnega načelnika celjskega izdani proračuni mestne občine celjske in njenih podjetij za upravno leto 1934. razpoloženi občanom na vpogled med navadnimi uradnimi urami pri tuk. računovodstvu od 16. do vključno 30. septembra. V tem času se zamorejo vlagati morebitni pomisli in morebitne pritožbe proti proračunom.

□ Šport v nedeljo. V nedeljo, dne 17. t. m. se bo vršila ob pol 11 dopoldne na igrišču pri Skalni kleti prijateljska nogometna tekma med ISSK Maribor in SK Atletiki. — Ob 4 popoldne pa se bo vršila istotam prva prvenstvena tekma v jesenski seziji med SK Šoštanjem in SK Jugoslavijo.

Kulturni obzornik

Umetniška razstava

v Jakopičevem paviljonu

V paviljonu pod Tivolijem je do 17. septembra otvorena razstava slik in kipov, ki jo je priredil trgovec z umetninami g. A. Kos. Jedro razstave tvori ono gradivo, ki ga g. Kos stalno kaže v svoji trgovini na Mestnem trgu, je pa tu spopolnjeno z nekaterimi večjimi in manjšimi skupinami. Katalog obsega 168 števil, sodelujejo sledeči naši slikarji in kiparji: Dolinar, Gaspari, Globočnik, Jakac, Jakopič, Justin, Klemenčič Franc, Košir, Kos Tine, Maleš, Pavlovčev, Pirnat, Sedej, Slaperinik, Smrekar, Tratnik, Vavpotič Ivan, Vavpotič Bruno, Vesel, Zupanec-Sodnikova, izven kataloga pa D. Inkiostri, Fran Mihelič in Fr. Zupan. Razstava je izključno prodajna prireditev in je ž njo združeno žrebanje, po kateri em bo razdeljenih deset del v skupni vrednosti 10.000 Din med lastnike srečk. Ker smo o tu razstavljenem gradivu deloma poročali že ob prejšnjih prilikah (Veseli, Jakopič itd.), zadostuje tu le nekaj splošnih opomb.

Zopet srečavamo tu Gasparija. Gaspari razstavlja dane povsod. Ob petdesetletnici njegovi in ob teh umetniških prireditvah bi si želeli zato, da bi se našla institucija, ki bi mu za ta jubilej priredila zelo izbrano razstavo slik, kjer bi postalo marsikaj bolj jasno in drugače razdeljeno, kakor je v teh zdrobljenih nastopih. Na razstavi Madon je visela zanimiva slika iz leta 1904, ki kaže, kako je bil svojčasi Gaspari zasidran v našem impresijonizmu, neke pri Groharju. Naloga te razstave bi bila zlasti v pojasnitvi njegovih pričetkov.

L. Dolinar razstavlja štiri brnaste plastike, ki ugajajo; rahel klasicizem je v njih, pravilnost formata, doživljenost detajla, lepa plastika brez monumentalnih teženi.

pogledu, potezi in barvi. — H. Smrekar je s svojim ciklom Zrcalo sveta svet zase; kateri list je najboljši, je težko reči. S kritiko in potrebo kritike, ki jo njegova dela kažejo, se nedvomno vsak strinja, vprašanje pa je, kakšna je oblika in ali je ta zares v prvi vrsti umetniška. Njegova grafika je organski monotona, nesvobodna in prenatrpana; več revolucije zoper faktične okove takega gledanja in take risbe! Zdi se, da so bili ob času Dürerja, Cranacha, Ursa Grafa itd. dani sodobnim zelo slični pogoji za risanje takih stvari, da pa je bilo tedaj še mnogo Duha na zemlji. — Fr. Tratnik razstavlja slike in risbe, njegov stil je prišel v stanje neke notranje zlačnosti in toplota, a tudi kontemplativne zadovoljnosti. Vse si zadostuje, v okvirju meja, ki jih Tratnik ne skuša razdreti, si ponovno zagotavlja, da je glede na poslednjo dovršenost, ki je človek ne bo nikdar dosegel, tu vse le priprava in mirna posrečenost čakanja. Če imaš to, te njegove podobe ne vznemirjajo, zadostujejo ti, lepe so. — Ivan Vavpotič ima na razstavi mnogo slik, nahaja se v virtuoznosti, ki ji ni para pri nas. Omenjam št. 133, Epiphylum. Njegov sin Bruno ima več akvarelov, ki bi delali čast vsakršnemu modnemu listu, posebno Ona dva iz Belek; nemara tudi, da sem sličen že kje videl. Akvarel iz Dalmacije je seveda mnogo skromnejši. — O Veselu sem že pisal. Razstavlja jo še Tine Kos (dve plastiki v lesu), Košir, Anica Zupanec-Sodnikova, Franc Klemenčič, Fran Zupan in Dalmatki Inkiostri. Razstava bo odprta do 17. septembra. R. Ložar.

*

Kongregacijski dijaški koledarček. Šolsko leto 1933/34. Cena 8 Din. — Konzorcij dijaškega mesečnika »Zvezda« je izdal okusno opremljen Kongregacijski dijaški koledarček, v katerem se nizajo sodobno zajeti članki o moči kongregacijskega duha na notranji razvoj mladega, iščočega študenta. Najsiho Grafenauerjev članek o »Kongregaciji in katoliški akciji«, kjer avtor stvarno razkriva bistvo, pomen in način dela KA, ali Klementičeva razprava »Razvoj dijaških kongregacij v Sloveniji«, kjer

se nam razodevajo silne težave, borbe in rast mladih kongreganistov, oba članka dajeta pobudo za razgibanost najmlajše dijaške generacije pod Marijinim praporom. A ne le idejno, marveč tudi praktično se razgleduje letošnji kongregacijski dijaški koledarček po dijaških potrebah. Saj so tu navodila za turiste kažipotno in bolezensko, matematične formule, naša zemlja v višinskih, prebivalčnih, ploskovnih, veroizpovednih itd. številkah, kakor tudi astronomski in fizični zapiski. Koledarček je tiskan na lepem papirju, kakršnega srečujemo v redkih podobnih publikacijah. Priporočamo ga vsemu dijaštvu za zvestega spremljevalca, posebej še članom in prijateljem dijaških kongregacij.

*

»La suda stelo« (južna zvezda), ki izhaja že drugo leto v Slavonskem Brodu, prinaša jugoslovanskim esperantistom novice s vsega sveta, a hkrati predstavlja zunanjemu kulturnemu svetu najlepša dela naših kulturnih tvorcev. Zadnja leta se je esperantisti pokret tudi med Jugoslovani dokaj razmahnil. In to je v letih lojke gospodarske in kulturne navezanosti med posameznimi narodi povsem razumljivo. Narodi hočejo skupno uživati medsebojne dobrine. Znano je že, da je izdalo uredništvo revije »La suda stelo« v esperantu Mažuraničev pesnitev »Smrt Smilajke Čengijica in Cankarjevega »Hlapca Jerneja«. In tako si je to dvoje del po esperantskem jeziku odprlo pot na vse celine in vse narode, ki nas poznajo le po imenu ali pa niti tega ne. — V zadnji številki imenovane revije je med drugim daljša ocena Cankarjevega »Hlapca Jerneja« (Servulrajto), ki jo je napisal dr. Leo Kun. Po orisu Cankarjevega poslanstva v slovenski (posebej socialni) literaturi (»Cankar estis eminenta pioniro de socia literaturo«) ocenjuje »Hlapca Jerneja«, o katerem pravi, da »estas certe unu el plej pozitivaj figuro en la mond-literaturo...« In to je kulturna javnost priznala s tem, da je danes prevedeno to delo v češki, francoski, poljski, nemški, italijanski, ruski, romunski in esperantski jezik ter tako postalo sestavni del svetovne literature.

Dva starčka umorjena

Zakonca Ivanšek iz Bukovšča pri Brežicah umoril neznan ropar

Brežice, 14. septembra.

V noči med 13. in 14. septembrom sta v vasi, kake pol ure oddaljeni od Brežic, na grozen in zločinski način bila umorjena dva zakonca, 74letni Ivanšek Anton in 72letna Marija, posestnika v Bukovšči št. 24, v občini Zakot. Živela sta popolnoma sama zase, ker so trije že odrasli otroci v Ameriki. Bila sta dobro situirana posestnika. Pokojni Ivanšek se je namreč pred kratkim vrnil iz Amerike in ravno radi tega ga je izbral zločinec za svojo žrtev. Hiša stoji ob stranski poti v neposredni bližini drugih, oddaljena od glavne ceste Brežice-Bizeljsko cca. 1 km, ob znanem gozdu Dobrova. Tako je imel zločinec varno skritišče.

Umor je bil odkrit davi ob 5. Pokojni Ivanšek je namreč prejšnji dan naprosil sosedovega sina Fočka Ivana, da naj mu pomaga drugi dan kositi deteljo ter naj ga zjutraj pokliče, kar je Foček tudi storil. Ker pa Ivanska le ni bilo iz hiše, ga je šel vnovič klicati. Ker tudi sedaj brez uspeha, se mu je zdela stvar sumljiva. Šel je klicat še dva sosed. Zadnja manjša vrata hiše so našli malo odprta. Vendar niso vstopili, temveč so šli takoj obvestiti orožnike v Brežicah, kateri so bili takoj na mestu s komandirjem g. Iskro na čelu. Ko so orožniki stopili v hišo, se jim je čutil grozen prizor.

Pokojni Anton je ob glavnih zaprtih vratih sedel na tleh, naslonjen na vrata, oblečen in s ključem v roki. Imel je popolnoma razbito glavo ter poškodbe po rokah, prsih in hrbtu.

nici. Žena pa je ležala v postelji v stranski sobi z veliko rano na glavi. Kakor je videti, je bila ubita v spanju. Ubila sta bila z domačo sekirjo, ki je stala po navadi v kotu ob vratih, kjer so našli Ivanska mrtvega. Poleg tega je bila moževa postelja popolnoma razmetana, žena pa nedotaknjena. Nadalje je zločinec razmetal vse obleko na podstrešju, iskajoč denarja, katerega pa ni našel, kar je razvidno iz tega, da ni ničesar odnesel, niti dveh hranilnih knjižic, glasečih se na večje zneske. Te knjižice je sodna komisija pozneje našla. Umor se je izvršil proti jutru, ker je bil Ivanšek že oblečen, žena pa je še spala.

Zločinec je prišel v hišo pri zadnjih vratih, katera so po navadi zapirali samo z leseno ključko. Tudi je zločinec moral poznati domače razmere. Sodna komisija, sestojeca iz sodnika g. dr. Doklerja, okrožnega zdravnika dr. Hudelica in g. dr. Derjave, kateri je prisostvoval tudi dr. Peček, je kmalu nato ugotovila dejanski stan. Odredila je, da so trupla prepeljali v mrtvašnico v Brežicah, kjer se bo vršila tudi obdukcija.

Za zločinec zasukrat še ni nobenega sledu. Zločinec je bil najbrže sam in je imel s slabotnima človekoma malo posla. Pokojnika tudi najbrže nista klicala na pomoč, ker sosedje, ki so v neposredni bližini, niso ničesar sumljivega slišali. Tudi niso prejšnjega dne opazili nobenega sumljivega človeka v okolici. Upamo, da se bo orožnikom in sodnijski kmalu posrečilo dobiti pravo sled za zločinec in da bo padel v roke pravici.

Mati štirih otrok utonila

Kamnik, 14. septembra.

Te dni so ljudje, ki so šli o prvem dnevnem svitu iz Stahovice proti Črni dolini, opazili v strugi Črne potoka žensko postav. Hitro so stopili pogledat in videli, da leži v vodi truplo mlajše ženske. Ugotovili so, da je to žena nekega mladega posestnika in delavca iz Stahovice, čigar hiša stoji par korakov višje, blizu znanega znamenja ob poti proti Sv. Primožu. Truplo je ležalo v komaj 25 cm globoki vodi in je bila v prvem trenutku vsakemu velika uganka, kako se je mogla ženska ponesrečiti. Obvestili so o žalostni najdbi svojce, ki so že tudi pogrešali žensko in so jo zamaž iskali.

Pokoja je bila stara komaj 25 let in je bila mati štirih otrok. Pred dvema dnevoma se je vrnila

iz bolnišnice, kjer je bila skoraj mesec dni. Vendar pa še ni bila zdrava in je morala ostati v postelji. Stregel ji je prva dva dni mož. Ko se je ob treh zbudil, je opazil, da žene ni v postelji. Pogledal je po hiši, toda žene ni bilo nikjer. Ko je ni našel niti pri sosedu, kjer je njihov najmlajši otrok, je bil v velikem strahu za njeno usodo. Kmalu so mu prinesli novico o žalostni najdbi v Črnem potoku. Vsi znaki kažejo, da je žena v vročici vstala in odšla proti potoku, kjer je padla v komaj 25 cm globoko vodo, iz katere se ni mogla več dvigniti. To tudi ni prav nič čudnega, saj je bila po dolgi boleznir izredno slaba.

Žalostna usoda mlade matere, ki zapuščala možu štiri otročičke, je napravila globok vtis v vsej okolici.

Novi grobovi

† Marija Pečkaj. Iz Dol. Logatca: Dne 14. septembra smo pokopali blago ženo in dobro krščansko mater gospo Marijo Pečkaj, ženo poslovoje kmetsko-gospodarskega društva v Dol. Logatcu, ki jo je neusmiljeno smrt iztrgala ljubljani družini po težkem, toda vdanem trpljenju v 39. letu starosti. Pogrebne obrede s sv. mašo je opravil vrhniški g. dekan ob asistenci domačega g. župnika in ob izredno številni udeležbi sorodnikov in domačega prebivalstva. Moški cerkveni zbor je zapel žalostinke na domu, v cerkvi in ob grobu. Pretresljivi prizor, ko so nedorasi otročki zamaž klicali zlato mamico, ki se jim ni mogla več oglasiti s sladko besedo, je izrazil vsem navzočim solze v očeh. — Naj počiva v božjem miru, preostale pa tolaži dobri Bog!

† Gdca Pavla Zlebnik, blagajničarka trdke Česnik, je umrla v Ljubljani. Naj počiva v miru!

† Miroslav Šubic, poštni kontrolor, je izdihnil svojo dušo 14. septembra na svojem stanovanju Resljeva cesta 12 v Ljubljani. Pogreb bo v soboto ob 16. Naj mu sveti večna luč Zalutjem naše sožalje!

† Franciška Gorjanc, žena poštnega upokojenca, je umrla v ljubljanski bolnišnici. Pogreb bo v soboto ob pol treh popoldne. Pokoj njeni duši! Zalutjem svojim naše sožalje!

† Ivan Krajc. V Starem trgu pri Rakeku je zaspal v Gospodu posestnik Ivan Krajc v visoki starosti 87 let. Pokopali ga bodo danes ob pol desetih popoldne. Naj počiva v Bogu! Svojem naše sožalje!

Osebnosti

== Iz finančne službe: Premiščeni so: Pregledniki finančne kontrole: Matijasevič Luka iz gl. oddelka Novo mesto v gl. oddelku Sisak, na prošnjo; Stanič Stanislav iz oddelka St. Vid nad Ljubljano v gl. oddelku Ljubljana, na prošnjo; Škoflanc Martin iz oddelka Gorenja vas za starešino oddelka St. Vid nad Ljubljano, na prošnjo; Hrovat Ivan iz oddelka Rogaska Slatina za starešino oddelka Vransko, na prošnjo; Vavpotič Andrej, iz oddelka Vransko v gl. oddelku Maribor, na prošnjo; Šabec A., pregl. t. k. iz odd. D. M. v Polju v gl. odd. Šket Andrej iz oddelka Rakek za starešino oddelka

Planina pri Rakeku, na prošnjo. — Podpredsedniki finančne kontrole: Jurij Ivan iz oddelka Ptujška gora v oddelku Ptuj, po službeni potrebi; Avbelj Ignac iz oddelka Jezersko v oddelku Železniki, ogranek Sorica, po službeni potrebi; Trojar Felika iz oddelka Radovljica v oddelku Jezersko, po službeni potrebi; Romih Jakob iz oddelka Gorenja vas, ogranek Sovodnj v oddelku Gorenja vas, na prošnjo; Očepek Vinko iz ogranaka Leskovic v oddelku Skofja Loka, na prošnjo; Žuliš Ivan, iz oddelka Črnomelj v oddelku Gorenja vas, ogranek Leskovic, po službeni potrebi; Zlak Ivan iz oddelka Skofja Loka v oddelku Ziri, po službeni potrebi; Ogrin Ignac iz oddelka St. Ilj v Slov. goricah v oddelku Rogaska Slatina, po službeni potrebi; Daksobler Franjo iz oddelka Dol. Lendava v oddelku D. M. v Polju, na prošnjo; Petrovič Anton iz oddelka Dol. Lendava, ogranek Pince v oddelku Dol. Lendava, po službeni potrebi; Humar Josip iz oddelka Šalovci, ogranek Hodoš v oddelku Dol. Lendava, ogranek Pince, na prošnjo; Andrašič Alojzij iz oddelka Rakek v oddelku Marenberg, na prošnjo; Pečaver Franjo iz oddelka Rakek v oddelku Ziri, po službeni potrebi; Stefan Ivan iz gl. oddelka Dol. Logatec v oddelku Planina pri Rakeku, po službeni potrebi; Kralj Martin iz oddelka Lož v oddelku Cerkljica, na prošnjo; Zurbil Franjo iz oddelka Cerkljica v oddelku Lož, ogranek Otoška Dolina, po službeni potrebi; Orel Josip iz oddelka Cerkljica v oddelku Lož, ogranek Leskova Dolina, po službeni potrebi; Kogej Franjo iz oddelka St. Vid nad Ljubljano v gl. oddelku Maribor, na prošnjo; Mahnič Josip iz oddelka Bled v gl. oddelku Ljubljana, na prošnjo; Klančar Anton iz gl. oddelka Jesenice v oddelku Bled, po službeni potrebi; Avruštinovič Ivan iz gl. oddelka Gor. Radgona v oddelku Sv. Jurij ob Ščavnici, na prošnjo; Bobek Ivan iz oddelka Sv. Jurij ob Ščavnici v gl. oddelku Gor. Radgona, na prošnjo; Rupar Jakob iz oddelka Toplice v oddelku Višnja gora, na prošnjo; Kozoglav Anton iz oddelka Gornji grad, ogranek Solčava v oddelku Sv. Jurij ob Pesnici, po službeni potrebi; Premrov Franjo iz gl. oddelka Jesenice v oddelku Radovljica, na prošnjo. — Pomožni podpredsedniki: Gerlovič Viljem iz gl. oddelka Ljubljana v oddelku Gor. vas, ogranek Sovodnj, po službeni potrebi. — Dnevničarja: Tokmakov Ustislav iz gl. oddelka Maribor v oddelku Šalovci, ogranek Hodoš, po službeni potrebi; Kantorov Mihael iz oddelka Rakek v oddelku Planina pri Rakeku, po službeni potrebi.

Ostale vesti

— Občinske volitve bodo v dravski banovini 15. oktobra. Vsem volivcem in interesentom priporočamo: **Zakon o občinah** (volivni zakon) nevezan 8 Din, vezan 11 Din. Istotam se dobe tiskovine: Kandidatna lista, komad 1 Din; Izjava kandidata (namestnika) za mesto občinskega odbornika, komad 10 par. V tisku je še, pa bo v par deh dobili: **Banovinska uredba o sestavi kandidatnih list**, o sestavi in poslovanju volivnih odborov in o glasovalnem postopku pri volitvah občinskih odborov, cena 10 Din, dalje: **Zakon o volivnih imenikih** (ponatis) 3.50 Din. Vse te zakone in tiskovine ima v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— **Cerkveni koncert v Kamniku.** Pevski zbor Glasbene matice v Ljubljani koncertira v nedeljo, dne 24. t. m. ob 16 v dekanijski cerkvi v Kamniku. Zbor bo izvajal vrsto osmero- in dvanajsterglasnih zborov slavnega rojaka Jakoba Petelina Gallusa. Na oglaš sodeluje prof. Matija Tome, govor o Jakobu Petelinu Gallusu bo imel g. M. Jenko. Predprodaja vstopnic bo v Kamniku v trgovini Slatnar na Glavnem trgu, in v trafiki Vremšak na Suti, od ponedeljka dalje.

— **Konferenca dentistov-tehnikov dravske in savske banovine v Rimskih Toplicah.** Dentisti-tehnik dravske in savske banovine kot najmočnejši organizaciji dentistične stroke v državi so imeli v nedeljo, dne 10. t. m. v Rimskih Toplicah konferenco, na kateri so se obravnavala razna strokovna vprašanja. Sklenjeno je bilo, da se vrši še letos v Zagrebu kongres dentistov-tehnikov cele Jugoslavije. V to svrhu je bil izvoljen akcijski odbor, ki je prevzel nalogo, da izvrši vse priprave za ta kongres. Ističasno se bo ustanovila tudi zveza dentistov-tehnikov kraljevine Jugoslavije.

S konference je bila odposlana udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju. Sprejeta je bila nato sledeča resolucija: Dentisti-tehnik dravske in savske banovine navzočni na konferenci v Rimskih Toplicah dne 10. septembra 1933, kot predstavniki najmočnejših organizacij dentistov-tehnikov v državi zavračajo z ogroženjem vse neutemeljene trditve resolucije, sklenjene na zdravniškem kongresu v Crikvenici, naperjene proti dentistsko-tehniškemu stanu. Dentisti-tehnik v svesti si svojih dolžnosti kot po zakonu priznani strokovnjaki vztrajajo slejkoprej na svojih pridobljenih pravicah in zavračajo vse nepravilne napade take vrste na dentistsko-tehniški stan. Ističasno pozivajo vse merodajne faktorje, da ukrepeno vse potrebno, da se končno iztrebi mazaštvo v dentistski tehniški stroki po neopravičenih in to v interesu narodnega zdravja in v interesu kvalifikovanega ter zakonito priznanega dentistsko-tehniškega stanu.

Povsod isto mišljenje: pomaga zares!

Prhljaj izgine!
Lasje prenehajo izpadati!
Lasje spet rastejo!

Trilysin

BIOLOGIČNI TONIKUM ZA LASJE

— **Nepošten akviziter.** Pri upravi revije »Žena in dom« je bil spomladi zaposlen akviziter France. Poneveril pa je na škodo uprave 2182 Din. Prvotno se je na policiji in v preiskavi zagovarjal, da je bil v hudi gmotni stiski. Sodnik-podnelec okrožnega sodišča ga je obsodil na 14 dni zapore, toda pogojno za 1 leto, če v tem času tudi povrne škodo upravi.

— **Diplomirana absolventka učiteljske šole,** siromašna, katoliška čuteča, želi svoji izobrazbi odgovarjajoče mesto, najraje mesto vzgojiteljice. Cenj. dopise je poslati na ogl. oddelku »Slovenca« pod značko »Zanesljiva«.

— **Ako niste več zadovoljni s starim radio-sprejemalcem,** ker vas kljub najboljšemu zvočniku ne zadovoljuje reprodukcija in ker ste opazili, da občutno popuša selektivnost aparata, to še ni razlog, da si morate nabaviti nov aparat. Taka žrtev bi bila dandanes nemogoča v mejah našega žepa. Preiskati pa je treba drugo plat. Vaš aparat je morda že v obratu dve, tri ali še več let. Tudi najboljši radio-čevlji so v tej dobi toliko oslabele, da ne služijo več svojemu namenu. Ako pa zamenite čevlji vašega aparata z novimi, ste znatno dvignili vrednost aparata in pripomogli k rednemu delovanju. Posebno priporočljive za to so pa **Triotron-čevlji**, ki se na podlagi dolgoletnih izkušenj izdelujejo v najmodernejših tovarniških podjetjih. Nova Triotron-čevlji ne zamenjajo samo vaše stare žarnice v njeni prvotni kakovosti, marveč jo še znatno prekosijo. Ako vam še niso znani odgovarjajoči tipi Triotron-čevlji z ostalimi izdelki, zahtevajte pri vašem trgovcu cenik s praktično tabelo, ki vas bo z enim samim pogledom napotila na potrebno tipo Triotron. Ako pa vaš trgovec slučajno nima teh cenikov, obrnite se naravnost na glavnega zastopnika g. F. Rosenfelda v Belgradu, Zeleni venec 8.

— **Opozorilo.** Sorodniki, dne 26. nov. 1932 na meji ustreljenega Stefana Rijavec, pristojnega v Dol. Trebušu št. 47 na Gorickem, prosijo denarni zavod ali zasebnika, pri katerem bi imenovani utegnil imeti kaj založenega, naj to javi upravi »Slovenca«, da obvesti pristojno mesto.

— **Pri zapeci, motnjah, pri prebavi, gorečici v želodcu, krvavih navlih, glavobolu, splošni slabosti** vzemite zjutraj na tešče kozarec »Franz Josefov« grenčice.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 15. septembra: 12.15 Plošče, 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče, borza 19.00 Radio orkester 20.00 Ročno in umsko delo (Ethin Boj) 20.30 Prenos iz Zagreba: Jugoslovanska glasba 22.30 Čas, poročila.

Sobota, 16. septembra: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 19.00 Radio orkester 20.00 Pregled zunanje politične dogodkov (dr. Jug) 20.30 Kuplete poje g. Bajde 21.15 Radio orkester 22.00 Čas, poročila, Radio-jazz.

Drugi programi

Petek, 15. septembra:
Belgrad: 20.30 Prenos iz Zagreba — Zagreb: 20.30 Jugoslovanski večer (violin, moški vokalni kvartet in tenorist S. Ivelja) — Dunaj: 17.15 Petje in klavir 20.50 Orkestralna glasba — Budimpešta: 13.30 Orkester ruskih balajal 19.45 Koncert orkestra in solistov — London: 20.00 Koncert Beethovenove glasbe: orkester in solisti — Milan: 20.30 Simfonični koncert — München: 20.20 Simfonični koncert (orkester in solisti) — Praga: 20.40 Orkestralni koncert — Rim: 17.15 Vokalni in instrumentalni koncert 21.15 Vokalni in instrumentalni koncert — Varšava: 17.15 Vokalni koncert 20.00 Simfonični koncert.

Sobota, 16. septembra:
Belgrad: 17.00 Narodne pesmi 20.00 Mendelsohn: Koncert za klavir in orkester 21.00 Opera »Bajazzo«, Leoncavallo (na ploščah) — Zagreb: 20.30 Koncert godalnega orkestra — Dunaj: 16.05 Zborovski koncert 20.30 Opera »Pirat«, Belini — Leipzig: 16.00 Orkestralni koncert 21.15 Operetni večer — London: 20.00 Koncert orkestra in solistov — Praga: 19.30 Opereta »Ujeti svet«, Ježek 22.15 Orkestralni koncert — Rim: 20.45 Muzikalna drama »Gusar«, Belini — Varšava: 17.15 Laha glasba 18.35 Violinski koncert 20.00 Laha glasba.

(Iz »Radio-Beograd«)

Na Durmitor

(Nadaljevanje)

Oh kakšna je bila naša koč! Voli so v njej pustili neporabne ostanke prebave, treba je bilo čistiti, čistiti. V sredi koč smo zakurili, razgrebli žerjavico po vsem tlaku in posmodili ostanke, kočica je bila podzidana z okroglim jezerskim kamnom, pol metra visoko. Na to ogrado so bili postavljene trije, nekoliko vdolbleni hlodi, in tvorili na enem ozkem delu odprt pravokotnik. V te zlebove so bila postavljena podolgovat na polovico razklana bukova debla, ki so se stikala na slemenu, podprtem z obzganim hlodom. Čez vse je bilo prisljenjenih nekaj buhovih vej z uvelim listjem. Mnogo hlodov naše zgradbe je bilo močno ozganih in zoglelih. Tega si sprva nismo mogli razložiti, pozneje smo pa vedeli, da so čobani (planšarji) iz neke bližnje planine požgali vse škrčke planinske bajte, Bog vedi za kaj. Vzдолž jezera jih je bilo nad deset, zasedli smo pa le pogorišča, naše tri kočice so bile pa na novo zgrajene.

Začelo je deževati. Streha je bila rešeto, pregrnili smo jo z šotorkami, nato je bilo bolje. Uredili smo ležišče iz plovov, ki smo si jih izposodili pri drugi bajti, napravili ognjišče, police, obešalnike, skuhalni večerjo in pospali. Tudi ves drug dan je deževalo, proti večeru se je zjasnilo, naslednji dan je bilo lepo vreme.

Prva tura.

Trije smo šli na turo, dva sva ostala doma. Naša naloga je bila, ogledati si, kako je na drugi strani grebenov Bogotovega kuka in Bezimenega vrha in spotoma znižati se do planine Ališnice. Reno v jutro smo odšli ob jezeru navzgor, nato krenili na prikupno sedelce med Sarenimi pasovi in glavnim grebenom. Do tu hodili uro in pol. Ko prestopili sedlo, zagledaš pod seboj razsežne pade in bolj naprej pomaknjeno planino Dobri Do. Nešteto ovac se pase tod, od povsed zvene zvonce z zamolklim glasom. Nekoliko nad podo so Uvite grede, ki dobe ime od tod, ker so njihove palice res zavite, nagubane, večkrat celo spiralasto, slično polževi hišici. Nad njimi vidiš zanimive tvorbe — Zubci. Zubci so slikovita skupina, na večih mestih so popolnoma gladki, le kratka poč in previsen kamin se zajeda v trdno skalo. Skupina ima sedem vrhov, sedem pravih zob. Za Zubci zapre pogled slikovit greben, ki se vleče do sem od Bogotovega kuka, ki leži, če gledaš proti Zubcem, na levi. Ledenik je tudi tu stvoril mogočen cirk, na dnu je malo, skoraj popolnoma okroglo jezero, ki ima komaj 15 metrov premera — Savina voda. Iznad Savine vode se sprva po grušču, nato po sočni travi dviguje in dospede do skalnate kopice — tu bo vrh Durmitorja, Bogotov kuk. Nismo vedeli, kje je najbolj priročen dostop. Obujemo si plezalnike, se navežemo na vrh, po eni uri lepega, ne pretežkega plezanja smo dospeli po severno-zapadni steni te kopice na vrh. Lažji dostop je z grebena. Na vrhu je postavljena piramida z triangulacijskim znamenjem (2528 m). Razgled od tod je diven, najbolj mičen je na obe jezera

pod seboj, najbolj divji v razbito prutaševo steno in na greben do Bezimenega vrha. Z daljnogledom smo pregledali vse možnosti prehoda, kar smo si naredili kot nalogo za naslednje ture. Po gladkih policah smo se splazili v kotel pod seboj, stopili še na Bezimeni vrh, ki je od te strani kar lahko dostopen, nato smo se po velikih snežiščih odpeljali v cirk-planine Ališnice. Še nekaj korakov in že nas oblažajo ovčarski psi, ki jih je tu nad štirideset.

Planino samo opaziš šele, ko si tik ob njej. Težko je očesu, navajenemu kontrastov, ločiti kolibe od steptane, uhojene zemlje, vejnatih ograd in grušč. Kolibe so zgrajene na poseben način, še primitivnejše kot naš novi domek na Škrkah. Vse stene so znešene iz navadnega kamna, ki ga pobereš na prodiščih, špranje so zamašene z borovjem in travo. Floris je dolg pravokotnik. Strehu nudi smrekovo lubje, podprto s tramovi in obloženo s kamenjem. Vsa zgradba je visoka le malo več kot poldrugi meter, tako da se moraš prikloniti, če hočeš vanjo. Notranjost je predeljena v dva prostora: bivališče in shrambo za mleko. Bivališče je pregrnjeno po tleh s prostori in preprogami, kar nudi ležišče, ostali prostor zavzema ognjišče, nad katerim visita eden ali dva bakrena kotlička, raznih velikosti in oblik. Shramba za mleko je vsa zastavljena s policami, na katerih so lesene latve z mlekom, na tleh stoji čebri s kajmakom (slano smetano). Mleka je tu v izobilju, je pa samo očje, kravjega tod ni. Na vsej planini je okrog deset kolib, vse po enem kopitu zgrajene. Le ena je lesena in te spominja na naše stanove. Ovac je nad tisoč, nekaj konj in dokaj psov. Moških skoraj da ne vidiš, prebivajo tod le stare ženske in zankrni

otroci, mnogo otrok ima rdeče lase. O snagi ni govora. Prvo kar opaziš je, da žene nad trideset let nimajo niti polovice zob, tudi otrokom povečini manjkajo. Vzrok temu je najbrže, ker ne jedo niti krompirja, niti zelenjave, temveč le mleko, jagnjetino in kruh, ječmenovo in koruzni. Kljub vsej primitivnosti in desorijentaciji (ne poznajo Slovenije, sploh ne vedo, od kod smo prišli, niti kje je Belgrad, so nepismeni) te oderejo v cenah: za hlebček kruha in ne vrhuno latvico mleka plačaš dve banki, ako Bog da. Nikakor nečemo generalizirati, saj smo prišli v stik z vidno inteligentnimi kmeti, čudili smo se znanju pastirkov, ki hodijo v šolo, poznajo vse; Bled, Ljubljano, povedo ti višino Triglava, so dobrosrčni in gostoljubni, ampak ta dežela vpije po izobrazbi in prosveti; izredno prav bi ji prišla pšenica, ki jo v Banatu zmečejo v vodo. Žena je tod zapostavljena, več je konj. (Pisec teh vrstic je pripravljav zagovarjati na podlagi lastnih izkušenj te svoje teze pred katerimkoli forumom.) Ko smo odhajali iz Ališnice, smo našli na tleh (že vnovič) prazno puškino patrono, narod se bori proti volkovom, ki pridejo ponoči med ovce, in se jih hoče znebiti.

Povzpeli smo se zopet greben, zapeli pesmico, da sta naša čula tovariša, ki sta ostala v bajti in pristavila večerjo. Po prodiščih in grušču (to je tam, kjer se divji glavni greben umiri in na Suvem Kleku preide v zelenice, z rožicami posejane) smo se znižali do jezera, prišli v bajto, bili veseli, da smo daleč od ljudi, pripovedovali, peli, meževali in soglasno sklenili, da Ališnico obidem v velikem loku, ki ima premier nekaj več ko en streljaj.

(Dalje.)

Ruski polet v vesolje

Prodiranje v vesolje in odgonetanje njegovih tajn ne zanima samo znanstvenikov, marveč tudi gospodarstvenike in seveda tudi stratege. Saj bi se utegnile nad zemeljskim ozračjem odpreti nove prometne možnosti, da ne govorimo o drugem. Pri teh poizkusih se pripravljajo ljubosumno tekmovalje po večini kulturnih držav. Umevno je, da noče zaostati tako velika država, kakor je Rusija — ne glede na trenutni politični režim.

Ruski učenjaki pripravljajo polet v vesolje z vso mogočo skrbnostjo. V Leningradu so izdelali gondolo za stratostat. Polet se bo izvršil najbrž v moskovski okolici. Kraj zaenkrat še ni določen, ravno tako ne dan poleta, a vsekakor nameravajo izvršiti poizkus še to jesen.

Glavni tvorec ruskega stratostata je inž. Vasenko. Ta pravi, da je gondola izvrstno prestala vse preizkuse glede jakosti in neprodušnosti. V notranjosti gondole montirajo naučne aparate in naprave.

Kakšen je stroj ruskega stratostata? Njegov obseg znaša približno 28 tisoč kubičnih metrov. Zgornji del ovoja je izdelan iz dvojne balonske snovi, srednji in spodnji del iz enojne. Na dvojnem zgornjem koncu je pritrjena balonova take-laza — vrve. Vrvi so pritrjeni s kavlji posebne, izvirne konstrukcije.

Za določanje višine poleta so na ovoju namešeni ventili. Gondola stratostata je okrogla in iz jekla, ki ne zarjavi. Posamezne plošče so spojene med seboj z avtogenim varjenjem. Šivi so hermetični in njihova trdnost je enaka trdnosti plošč.

Gondola je obešena na balon s pomočjo posebnega takelaznega sistema. Znanstveniki bodo imeli priliko, da ob dviganju in spuščanju balona opazujejo in proučujejo vsa dejstva in okolnosti,

ki jih pri poletu zanimajo. V ta namen je gondola opremljena s šestimi okni.

Svinec za obtežitev bo v gondoli in ga bodo mogli po potrebi izmetavati. V ta namen so izdelali posebno napravo.

Kako visoko se bo mogel dvigniti ruski vse-mirski balon? Inž. Vasenko pravi, da upajo doseči — če bodo razmere ugodne — višino 20.000 m.

Kakšne naloge so si za ta polet zastavili znanstveniki? Ob prvem poletu bodo proučevali koz-mično zračenje in napravili bodo fotografske slike v različnih višinah. Razen tega bodo raziskovali zrak v različnih višinah in dognali njegovo sestavo, kar je važno za vremenoslovje in aerologijo.

Če se dvigne stratostat v okolici Moskve, bodo mogli njegov polet opazovati z moskovske zvezdar-ne. Ravnatelj observatorija, prof. Blažko, naglaš-a, da bo treba stratostat opazovati takoj od dviga dalje, ker bi ga bilo inače v nebesnem prost-ranstvu težko najti. Seveda bo to opazovanje z zemlje silno važno in zanimivo, ker bo vedno mogoče u-gotoviti višino poleta.

Kakšen pa bo pogled iz gondole v vesolju? Iz višine 20 km more opazovalec pregledati površino 1000 kvadratnih kilometrov, seveda s pomočjo posebnih aparatov. Tako bo mogoče iz stratostata ki se dvigne v Moskvi premotriti mimo moskovske tudi Leningradske, iverovsko ter centralne in za-padne pokrajine. Opazovanje z zemlje in iz balona bo pa seveda mogoče le ob jasnem vremenu. Zem-lja bo videti iz balona izbočena in ne jamičasta.

Mi, astronomi, pravi prof. Blažko, pričakujemo polet z velikim zanimanjem. Pričakovati je, da bo mogoče ob poletu meriti gostoto in sestavo zraka. A to vprašanje je za zvezdoslovje nenavadno važno, ker je od gostote in sestave zraka odvisno lom-ljenje solnčnih in zvezdnih žarkov.

Javne molitve za socialno obnovo sveta v Londonu: Anglikanska duhovščina je priredila na Trafalgar Square v Londonu slovesno službo božjo, da bi med narodi ponehalo vsako politično in so-cialno sovraštvo

Zadnji milijonar

V Newyorku je umrl Pietro Gerald, ki je imel častni naslov »zadnjega milijonarja«. Njegova pi-sana usoda je bila res zadnji odmev one dobe, ki je še poznala pravljice o ameriških bogataših. Ge-raldi je prišel pred 40 leti v Newyork z rodne Si-cilije s 50 centi v žepu. Kupil je za ta denar dve krtači, prazen pomarančni zaboj in škatljico čistila za čevlje. Naselil se je pred glavnim kolodvorom, kjer je tudi spal z zabojem pod glavo. Obrt mu je uspevala, in Gerald je do konca ni maral opustiti. A zdaj je imel 20 rojakov, ki so noč in dan vihteli krtače v njegovi službi. Zapustil je večmilijonsko premoženje. Najbrž se to ne bo posrečilo nobenemu značilcu čevljev več.

Grški ministrski predsednik Tsaldaris, ki vodi važna pogajanja, na podlagi katerih naj Grčija pristopi rusko-turškemu dardanskemu paktu

Zračno potovanje okrog sveta - igrača

Znani ameriški letalec Willy Post je rekel po-ročevalcem, da bo prekosila zrakoplovna tehnika v najbližji bodočnosti vsako še tako drzno pričako-vanje. Radio je itak rešil letalce vseh nepravil v megli. Zdaj pa je na razpolago tudi zanesljivo sred-stvo zoper ledeno plast na krilih. Izumitelj še ni zaključil pogajanj s patentnimi uradi in varuje skrivnost. A kmalu bo njegov izum vsem na razpo-lago. Potem bodo oskrbeli letalci potniške kabine z zalogo kisika, in bo postalo potovanje okoli sveta slehernemu turistu dostopna malenkost. Letala bo-do potovala v višini 10 km in razvijala od 500 do 1000 km brzine na uro.

Slanik - kruh revnih

Lov na slanike je bil letos posebno obilen. V nekaterih severnih deželah, kakor n. pr. na Šved-skem in Norveškem so krmili s slaniki celo krave in prašiče. Slanika imenujemo po pravici hrano ubožcev, saj jim čisto nadomestuje jed in si ga lahko vsakdo privošč. Dočim imajo druge ribe 0,27 do največ 0,48 odstotkov masti, jih nadkrijuje slanik s 6,94 odstotki. Poleg tega pa vsebuje slanik večjo količino joda, vsled česar ga smatrajo poleg polenovke za najzdravše ribje meso.

50.000 ljudi živi od mušic

V Mehiki živi nad 50.000 ljudi s tem, da love dan za dnem mušice in jih prodajajo ljubiteljem rib ali lastnikom velikih akvarijev. Lov na mušice je raznovrsten. Najbolj so se obnesle velike mreže. Ta lov seveda ne prinaša bogastva, vendar pa omo-goča številnim družinam skromen zaslužek. Za ki-logram mušič plačajo nekako 30 Din. Lahko si mislimo, koliko časa in truda je treba, da jih na-love 1 kg in kako krvavo je ta denar zaslužen.

Poroka v danski kraljevi hiši: Prince Knud, naj-mlajši sin danskega kralja in njegova strina prin-cezinja Karolina Matilda, s katero sta sklenila za-konsko zvezo

Otvoritev tunela pod reko Skaldo v Antwerpah: Belgijski kralj Albert reže trak pred vhodom v tu-nel. Predor je dolg 2100 metrov

Nemški gusarji

Krvava usoda kitajskega parnika »Sen-on« je močno odmevala na Daljnem vzhodu, ker je bila povzročena po belih evropskih zločincih. Parnik je bil napaden dne 1. avgusta t. l. na poti iz Tjan-czinja v Šanghaj po razbojnikih, ki so se bili vkr-cali pod krinko mirnih potnikov. Prihodnji dan po-noči je parnik, ki so ga vodili gusarji, nasel na čeri v bližini modnega kopališča Hašigaura (v oko-lici Dajcena, nekdanjega ruskega Daljnega). Pre-plašeno moštvo je obvestilo japonsko orožništvo, ki je rešilo parnik in s pomočjo kmetov pričelo za-sledovati zločince. Nekoliko dni pozneje je bila prijeta v dveh ločenih skupinah na begu v gorovje vsa krvava petorica: štirje nemški in en švicarski državljani. Švicar Gautsch je v zločinskih krogih zelo znana osebnost. Kot ponovno kaznovan tiho-tapec orožja ima zveze s kitajskimi gusarji in je najbrž dal pobudo za napad. Nemški konzul v Dajrenu označuje ostalo četvorico svojih rojakov za mirne ljudi, ki so pošteno služili svoj kruh, dok-ler niso postali obupani po dolgi brezposelnosti. Eden od njih, pomorski kapitan Traudin, »globoko izobražen, nad vse vljuden, filozofsko navdahnjen mož«, se je seznanil v rusko-šanghajskem baru »Nolgie« z nekdanjim ruskim poročnikom vojne mornarice Wighmanom. Slednji je Traudinu na-klonil brezplačno vožnjo na parniku, kjer je bil Wighman za prvega častnika. Ta dobrota je stala Wighmana življenje. Traudin, ki si je prvotno hotel v Šanghaju poiskati zasluzka, je v družbi z Gaut-schem sklenil, da se bo polastil »Sen-ana«. Pri-pravil je vnaprej ponarejene ladijske izkaznice, da bi prodal parnik s tovarom vred v Valparaisu v Južni Ameriki, kjer je imel neke znance. Gautsch je vtihotapil med moštvo potrebno število svojih kitajskih zaupnikov. Ob desetih zvečer, ko je bil parnik do 200 milj oddaljen od najbližje obale Ta-ku-ja, se je pričelo na krovu klanje. S prvo kro-glo so podrli razbojniki kitajskega radio-telegra-fista. Wighman, ki je prihitel na strele, je bil takoj ustreljen. Njegova soproga in poveljnik ladje Azarjev, eden od zadnjih branilcev Port Ar-thurja leta 1904, sta bila ustreljena skozi okno v kajuti pri večerji. Nato so pometali zločinci čez krov šestorico mrtvih ali obstreljenih kitajskih

mornarjev in natakarev. Gautsch je izpovedal pri zaslišanju: »Streljali smo samo deset minut. Potem je bilo vse končano.« Nepričakovani napad je po-polnoma zmedel moštvo, ki ni mislilo na odpor. A zločinci so utegnili samo prepleškati napis »Sen-ane«. Nadomestili so ga z imenom »Aily«, na katero so se glasili njih papirji. Nadaljnji dogodki so jim vzeli ladjo in prostost. Petorica nemških razboj-nikov bo nedvomno zaključila življenje na japon-skih vislicah.

Mojster premagal mojstra: Na turinskih tekmah akademskih svetovnih mojstrov sta tekmovala med seboj na eno angleško miljo dolgi progi angleški svetovni mojster Lovelock (levo) in italijanski sve-tovni mojster Beccali. Zmagal je Italijan

Brezžični daljnopisni stroj, po katerem more vsak naročnik pisati in prejemati pisma. To novost je uvedla nemška pošta na progi Hamburg-Berlin

Morju iztrgajo potopljene zaklade

Zadnje čase je zanimanje za dviganje morskih zakladov zopet oživel. Lansko leto se je posrečilo italijanskim potapljačem, da so dvignili neizmerni zlati zaklad iz trupa potopljenega parnika »Egypt«. — Pred nekaj tedni pa je ameriški inženjer S. Lake izmenadil svet s svojo pripravo, ki omogoča brez večjih naporov dviganje zakladov do globine 300 m. Poizkusi s to pripravo so se tako dobro obnesli, da so ameriške mornariške oblasti sestavile načrt, ki predvideva sistematično raziskovanje cele atlantske obale od Kap Coda pa do Cap Hat-terasa, nekako v dolžini 60 km. V tem področju namreč kar mrgoli nevarnih čer, ki so uničile v zadnjih stoletjih nebroj ladij z dragocenim tovorom, ki leži sedaj pogreznjen v blatu in pesku in ki ga z dosedaj znanimi sredstvi in pripravami ni bilo mogoče dvigniti. Lakejev »Jekleni ciklopi« pred-stavlja popolnoma samostojno pripravo, katero go-nijo močni motorji in ki se potaplja in dviga kakor podmornica. Posebna krmila omogočajo vsestran-sko gibanje in s pomočjo svojevrstnih klesč, katere

upravlja elektrika, se z lahkoto dvignejo najtežji zaboji. »Jekleni ciklopi« je obdan od dveh jeklenih »oklepov« in ga vodni pritisk ne ovira.

Gospodinja: »Za božji čas, Nežka, zakaj pa ne ometete te pajčevine?«
Nežka: »Sem mislila, da spada to k radiu.«

Kreditna politika

Pošne hranilnice Posojilo belgrajski občini

Belgrajska občina bo dobila od Pošne hranilnice kredit v znesku 15 milj. po 7%. Kredit bo vrnila v 10 obrokih. (Politika.)

Vprašanje kreditne politike državnih denarnih zavodov že del časa zanima našo javnost.

Pred par dnevi smo čitali, da so dosegli konec avgusta Pošni hranilnici zaupana sredstva ogromno vsoto 1.594.9 milj. Din, od tega hranilne vloge 512.3 milj. Te je treba namreč obrestovati, dočim so imetja na čekovnih računih (1.082.6 milj.) brezobrestna. Značaj teh slednjih sredstev je izrazito kratkoročen, zato mora P. hr. imeti stalno velike blagajniške rezerve (in na žiru pri Narodni banki). Faktično so čekovne vloge blagajniške rezerve našega gospodarstva.

Ob tako velikem dotoku denarja je prav, če pogledamo, kako nalaga Pošna hranilnica ta denar. Kot smo že omenili, mora imeti znatne blagajniške rezerve (v katere je šteti tudi dobroimetja pri Narodni banki). Pri vlogah 1.387.1 milj. konec 1932 so znašale 190.0 milj. Nadalje plasira zavod velik del imovine v državne papirje (brez tečajne razlike) 159.6 milj. Din.

Največji del aktiv pa tvorijo dolžniki. Med njimi so naložbe v denarnih zavodih padle od 238.0 v l. 1931 na 210.6 milj. To pomeni, da je P. hr. odtegovala sredstva denarnim zavodom v letu največje krize, kar je naravno imelo posledice na stanje zasebnega denarstva. Tudi je P. hr. znižala lombardna posojila lani od 134.2 na 104.0 milj, kar se je zelo poznalo ravno pri denarnih zavodih. Pošna hranilnica je faktično vodila tudi v krizi

isto politiko kot Narodna banka v začetku krize, kasneje pa jo je revidirala.

Vsa nova sredstva Pošne hranilnice in mobilizirana druga aktiva pa je dobila država. Kajti med dolžniki je država s svojimi podjetji vred bila konec l. 1932 zadolžena za 588.3 milj., l. 1931 pa samo za 378.7 milj. Za več kot 200 milj. Din torej so se povečali krediti državi. Najbrž so tudi v tekočem letu znatno narasli.

Končno se je začela P. hr. udeleževati tudi v komunalnem kreditu. Najprej je dala l. 1931 belgrajski občini v zvezi z drugimi denarnimi zavodi večje posojilo (1931 12.4 milj. Din (na 3 leta po 8%). Nadalje je dobila posojilo tudi naša banovina s posredovanjem Hranilnice drav. banovine (men- na 20 milj. po 7%). Leta 1932 so znašala komunalna posojila 33.5 milj. Din. Pri novem posojilu belgrajski občini gre mogoče za podaljšanje oziroma konverzijo.

Računajoč koliko sredstev dobiva P. hr. iz naše banovine bi bilo želeli, da se P. hr. bolj udeležuje na našem kreditnem trgu, ki je navezan sedaj le na privilegirane zavode. Le del naložb denarnih zavodov in lombardnih posojil pride poleg omejenega kredita banovini v poštev za nas, zato je treba z ozirom na dejstvo, da prihaja veliko večji del sredstev Pošni hranilnici kot pa jih plasira pri nas, da vpoštevata tudi naše kraje, kjer je potreba posojil ravno tako velika in opravičena pri nas kot drugod.

Pošna hranilnica ne sme biti samo kreditni vir za državo, ampak mora vpoštevati tudi potrebe gospodarstva.

Letina v Ribniški dolini in na Kočevskem:

Jesen slaba - zima lačna

Ribnica na Dol, 14. sept.

Iz prekratkega, sila vročega poletja smo se znašli hipoma v hladni jeseni. Listje je začelo svetleči in prva moča in veter ga hosta trgala z dreves. Lastavke se zbirajo in nas bodo zapustile nenadoma in odletele bogve kam na jug. Pa vendar živimo šele sredi septembra, ko je bilo še mnogokrati solca dovolj, da ni bilo še nikjer sledu odmiranja v naravi. Naš kmet je čezdalje bolj prepričan, da je nastopila na svetu doba svetopisemskih sedmih suhih let, ki se pa v svoji sušnosti čezdalje bolj stopnjujejo.

Letošnja letina bo ena najslabših, kar smo jih zadnja leta imeli. Najslabše bo s krompirjem, ki so ga pričeli ponekod že kopati. Krompir pa koruza je ribniškemu kmetu poleg mleka glavna hrana. Letos bo krompir droban in še malo ga bo, o koruzi pa sploh ne govorimo. Ze pomlad sama je z dolgotrajnim deževjem zapoznala njeno rast, zgoče poletje pa je tudi napravo svoje. Tako bo ribniški kmet letos ob oboje, kar mu tvori vsakdanjo hrano.

Solca bi potrebovali pa še vseeno. Saj imamo na polju še zelje, repo, korenje, ponekod celo ajda cvete. Za vse te bi bilo treba še toplih jesenskih dni. Naši ljudje so radi tega po pravici obupani. V prejšnjih letih se radi slabe letine niso prav nič pritoževali. Imeli so v svojih gozdovih les. Malo je posekal, poznalo se hosti ni dosti, v žepu pa je le prav prijazno cingljalo. Drugi so »furalic«. Pa so bila leta, ko

je bilo obojega: i dobre letine i dobre lesne kupčije. Zdaj ni ne enega ne drugega.

Ob nedeljah srečavaš povečini same mrke obraze. Zaskrbljeni hodijo naši očanci k maši in od maše. Njih pogovor se suče samo okrog te presnete jeseni, ki obeta lačno zimo in še bolj lačno pomlad. Bog daj, da bi se kako, na kako »vivo« presukalo, to je njihova iskrena želja in zaključna beseda ob takih razgovorih.

Kočevski kmet ni prav nič boljši od ribniškega. Ponekod še slabši. Saj je v marsikaterih kočevskih krajih še trša, bolj kamenita zemlja, na kateri ne raste drugega, kakor kak boren krompir, fižol ali prav nizka koruza. Kočevski kmet ne pozna na svojih njivah ne pšenice ne rži. Edino ječmen. Zato se je še bolj oklenil svojega krompirčka. Če pa se ta odneha, potem je lakota neizbežna. In to sedaj že ni več težko prerokovati. En sam pogled na kočevsko polje, če ga moremo sploh tako imenovati, zadostuje, da si ustvarimo sliko letine kočevskega kmeta. Kočevski kmet pa se mora v tem-le času boriti še z drugo nadlogo, ki jo drugod redkokje poznajo. Zverjad in divjad mu uhaja še v tiste uborne njivice, ki jih ima. Jazbeci in divji prešči mu rijejo po krompirju, korenju, repi in mu lomijo koruza. Ta nadloga postaja čezdalje hujša in preti popolnoma uničiti Kočevje, ki stanujejo ob količkah gozdnatih krajih. Na tem mestu ponovno opozarjamo merodajne čimtelje, da priskočijo našemu kmetu v pomoč in enkrat za vselej zatro to nevarno in škodljivo izval.

Indeks cen v avgustu

Najnovejši indeks cen Narodne banke kaže znaten padec, katerega je pripisovati predvsem znižanju cen pšenice, ki so padle od 22.50 v juliju na 104 v avgustu. To je imelo za posledico znižanje indeksa v skupini rastlinskih proizvodov od 58.1 na 49.3 točke (1926 = 100). Na drugi strani so se nekoliko popravile cene delu živine, industrijski predmeti pa so v ceni padli.

Indeks je v avgustu znašal (v oklepajih podatki za julij): rastlinski proizvodi 49.3 (58.1), živila in proizvodi 55.6 (54.0), mineralni 75.0 (75.1), industrijski 68.5 (70.5), skupno 61.7 (63.7), od tega izvojni predmeti 55.8 (57.4), uvojni pa 73.4 (74.30). Tako nizkega stanja indeksa doslej še ni zabeležili. Doslej je znašal najnižji indeks 61.8 in sicer meseca septembra lani. Avgusta lani je znašal indeks 62.6.

★

Cena zlata v USA. Do nedavno so morali ameriški producenti zlata prodajati zlato ameriški vladi po 20.67 dol., sedaj pa je za izvoz dovoljena cena 29.62 dolarjev za unčo. Cena bo seveda dnevno variirala.

Casi se izpreminjajo. V »Information« beremo, da je prišlo letos v Francijo manj tujecev kot prej, nasprotno pa so začeli Francozi bolj potovati, kar ima za posledico velike spremembe v plačilni bilanci. Pa tudi drugod se opaža podobno. Svica izgublja v korist Avstrije. Pravi, če ne bi bila hitlerjevska Nemčija tako negostoljubna, bi tudi lahko pritegnila mnogo tujecev. Vzrok je iskati v cenah!

Trgovinski sporazum z Nemčijo je dosežen. Nemčija bo znižala za 800 vag. naših suhih sliv carino od 30 na 10 mark. Suhe slive za marmeladno industrijo bodo proste carine. Pogodbeni kontingent za jajo je do konca leta določen na 120 vagonov. Namesto veljavne carine 80 mark bo znašala carina v septembru 40, od 1. oktobra dalje pa 30 mark. Za lipane je carina zmanjšana od 80.60 na 30 mark. Sedanje pogodbeno stanje bo podaljšano do 1. aprila 1934.

Podružnica Prve hrvatske štedionice v Nišu je izbrisana iz trgovskega registra.

Borza

Denar

14. septembra.

V današnjem prometu so ostali neizpremenjeni tečaji Berlina, Curiha in Prage, dočim so vsi ostali tečaji bili nižji.

Avstrijski šiling je bil zaključen na ljubljanski borzi po 8.75—8.80, na zagrebški borzi po 8.65 in belgrajski po 8.675 in 8.65. — Grški boni so bili v Ljubljani zaključeni po 39, v Zagrebu so notirali 39 den., v Berlinu pa 37.75—38 (37.75).

Ljubljana. Amsterdam 2310.96—2322.32, Berlin 1365.41—1376.21, Bruselj 798.85—802.79, Curih 1108.35—1113.85, London 182.53—184.13, Newyork 3958.27—3986.53, Pariz 224.29—225.41, Praga 169.90—170.76, Trst 301.35—303.75.

Curih. Pariz 20.23, London 16.48, Newyork 359.50, Bruselj 72.075, Milan 27.23, Madrid 43.20, Amsterdam 208.45, Berlin 123.35, Dunaj 72.75

(57.50), Stockholm 85, Oslo 82.80, Kopenhagen 73.60, Praga 15.33, Varšava 57.80, Atene 2.92, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.08.

Pariz. Ob 11.45. London 81.45, Newyork 17.68. London (začetek), Pariz 81¹/₁₆, Newyork 4.605. Zlato v Londonu 129¹/₁₆.

Vrednostni papirji

Danes se je tendenca za državne papirje učvrstila. Tečaji so bili večinoma nekoliko višji. Promet je na zagrebški borzi narasel in je znašal 1300 kom. vojne škode in 1000 del 7% Blera.

Ljubljana. 7% inv. pos. 49—53, agrarji 27—29, vojna škoda 243—244, begl. obv. 37—38, 8% Bler. pos. 35—36, 7% Bler. pos. 32—33, 7% pos. DHB 47—50.

Zagreb. Narodna banka 3600—3750, Priv. agr. banka 227—229, 7% inv. pos. 49—53, agrarji 27 den., vojna škoda 243—243.50 (242.50, 243), 10. 243—244.50, 12. 245—247 (245, 245.50, 246), 1. 1934 244—246, 6% begl. obv. 37—38, 8% Bler. pos. 35.50—36.25, 7% Bler. pos. 32—32.75 (32.50).

Belgrad. 7% inv. pos. 51.50—52.50, vojna škoda 243—244 (243, 242), 12. 246—246.50 (246), 6% begl. obv. 37.30—37.50 (37.50, 37.25), 8% Bler. pos. 36—36.50 (36.25), 7% Bler. pos. 32.75—33.50 (33, 32.75), 7% pos. DHB 51—53.50.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet 69 vagonov.

Hmelj

Zalec, 14. septembra.

Tudi danes se je vršilo nakupovanje le v manjšem obsegu ter se je plačevalo 70—75 Din za kilogram, le izjemoma tudi nekaj več. Nakupljene so bile le manjše množine blaga.

Zatec, 14. septembra.

Na hmeljskem tržišču so cene neizpremenjene in se plačuje 92—109 Din za kilogram. Francoske pivovarne plačajo tudi do 112 Din za kilogram. Producenti so rezervirani in nepopustljivi v cenah.

Sport

Dr. Carl Diem v Jugoslaviji

Spoznal sem ga, ko smo v jeseni l. 1926. čakali pred antropometrijskim laboratorijem berlinske visoke šole za telesne vaje. Takrat so mi tovariši povedali, da je to Carl Diem, mož, ki se je s svojo genialno osebnostjo posvetil telesni kulturi in dosegel uspehe, ki niso dragoceni le za Nemčijo, temveč za ves civilizirani svet. Prve svoje sposobnosti je pokazal, ko se je l. 1906. kot časnikar udeležil olimpijskih iger v Atenah in je s svojimi strokovnimi poročili pritegnil pozornost nase. Ze pred svet. vojno so ga poslali v sportno študijske svrhe v Ameriko, kjer si je pridobil bogate izkušnje za organizacijo sporta v Nemčiji. Po vojni je bil ves čas duša nemškega državnega odbora za telesne vaje in če ima Nemčija danes devet milijonov sportno organizacijo in na tisoče najmodernejših igrišč in stadionov, je to v veliki meri njegov uspeh.

Nemilnive zasluže si je pridobil dr. Diem, ko je l. 1920 pridobil vladne kroge za to, da so ustanovili v Charlottenbourgu samostojno visoko šolo za telesne vaje. Od početka pa do zadnjega časa ji je bil duševni oče, odličan trener in predavatelj. V najkrajšem času je postala njegova šola svetovno središče sportne veštine in znanosti, saj je privabila celo slušatelje iz Anglije in Amerike, Japonske in Kitajske, Indije in Turčije. In če so pozneje ustanovili slične šole tudi na Madjarskem in Poljskem, na Japonskem in v Rusiji in drugod, je to vsaj deloma tudi posledica uspeha poizkusa v Nemčiji.

V vsej svoji organizatorični in proforsorski delavnosti pa je našel dr. Diem vedno dovolj časa, da je skoraj vsako leto napisal sportnemu svetu novo knjigo bodisi o gradnji igrišč ali o organizaciji sporta, o teoriji gimnastike ali o etičnih smericah sportne vzgoje. Krog sebe je zbiral najodličnejše medicine, pedagoge, arhitekte in sportne praktike, jih pridobil za sodelovanje pri državnem odboru za telesne vaje in na visoki šoli in jim omogočil literarno udeleževanje s posebno sportno za-

ložbo. Pod njegovim vodstvom je vzrasla v Nemčiji bogata telesnokulturna literatura, brez katere si dobre sportne knjižnice ne moremo predstavljati. Kljub vsej delavnosti je dr. Diem večni popotnik: v zadnjih letih je prepotoval v sportno študijske namene Anglijo, nato Japonsko, Rusijo, Italijo, Ameriko in sedaj potuje v Turčijo, kamor ga je povabila tamošnja vlada.

V ponedeljek zvečer je potoval skozi Ljubljano, vendar ga slovenski sportniki niso mogli pozdraviti, ker jih olimpijski odbor ni obvestil o njegovem prihodu. Kot bivši njegov učenec sem ga čakal pri več vlakih in sem ga našel v jedilnici večernega orient-expressa. »Mislim sem na vas, ko sem se odločil za potovanje skozi Jugoslavijo, vendar nisem imel naslova, na visoki šoli pa ga nisem hotel iskati, ker tam ne delujem več.« Več mi g. doktor o sedanjem razmerju do šole ni povedal. V Zagrebu bom predaval o olimpijskih igrah, nato posetim Belgrad, kjer imam pokopanege tovariše iz svetovne vojne, za tem pa ostanem dva meseca v Turčiji, kjer bom deloval pri ministrstvu prosvete. Če bo mogoče, posetim tudi vaše balkanske igre v Atenah.

Bi se mogli, g. doktor, na povratku v Nemčijo ustaviti v Ljubljani, naš JZSS bi si štel v čast, ako bi hoteli biti vsaj nekaj ur naš gost?

»Zelo mi je žal, obljubil sem svoj obisk Romuniji in Madjarski...« med tem se je začel vlak pomikati dalje, moral sem izstopiti.

Naslednjega dne si je dr. Diem kot gost J. O. O. ogledal Zagreb, zvečer pa je predaval na ljudskem vseučilišču o olimpijskih igrah nekdanj in danes. V imenu J. O. O. ga je pozdravil dr. Bučar, po predavanju pa se je vršil banket, na katerega so bili povabljeni voditelji našega sporta. Ob tej priliki se je dr. Diem zahvalil za gostoljubnost Zagreba in izrazil željo, da se zopet vidimo na olimpijskih igrah l. 1936. v Belgradu. Poročilo o predavanju objavimo prihodnjic.

-aga.

Službene objave LNP

(s seje p. o. dne 13. septembra 1933)

Navzoči gg.: Kuret, rav. Šetina, Novak, Skuhala, Oman, Brumen, Starec, Vrhovnik, Anko, Kosirnik. — Odsoten upravičeno g. Zupanc.

V nedeljo 17. sept. se določijo prvenstvene tekme: v Ljubljani na igrišču SK Primorja državna ligina tekma SK Primorje:SK Slavija (Sarajevo) ob 16. Dovolita se dve predtekmi. Službujoči odbornik LNP g. Brumen, nadzor nad blagajno g. Jugovec, SK Primorje mora postaviti 10 reditelj.

Novo mesto: prva kvalifikacijska tekma SK Elan:SK Celje ob 14.30, na igrišču SK Elana. Službujoči odbornik g. inž. Medic.

Rakek: na igrišču SK Javornika ob 16: SK Javornik:SK Korotan (Kranj). Službujoči odbornik g. Pičulin.

Maribor: SK Svoboda:SK Mura (Murska Sobota). Službujočega odbornika, igrišče in čas odigranja tekme, določi MO. Maribor.

Šoštanj: igrišče SK Šoštanja ob 16 SK Šoštanj: SK Jugoslavija. Službujočega odbornika določi M. O. Celje.

SK Enakost (Jesenice), se dovoli prva poskusna tekma ob 15.30 na Jesenicah.

Upravnemu odboru se predlaga za sprejem v članstvo JNS SK Panonija, Muska Sobota, ker je v redu odigrala obe predpisani poskusni tekmi.

Ponovno se pozivajo klubi: SK Krško (Krško), SK Panonija (Murska Sobota), SK Drava (Ptuj), in SK Enakost (Jesenice), da predlože svoje igralce v verifikacijo na predpisanih tiskovinah, ker se jim sicer ne bo dovoljevalo odigranje tekem.

Odobrilo se prijateljske tekme: SK Domžale: SK Reka 17. t. m. v Domžalah; SK Retje:SK Laško s predtekmo SK Retje II:SK Domžale II 17. t. m. v Trbovljah; SK Sloga (Zagorje):SK Hrastnik s predtekmo obeh rezerv 17. t. m. v Zagorju; SK Zagorje:SK Grafika s predtekmo SK Zagorje II:SK Svoboda II 17. t. m. v Zagorju; SK Amater: vojaški SK Planinec (Ljubljana) s predtekmo SK Amater II:SK Rudar II 17. t. m. v Trbovljah.

Naknadno se odobrita prijateljski tekmi SK Trbovlje:SK Reka 10. t. m. v Trbovljah, in SK Atletik:SK Ilirija 10. t. m. v Celju s pripombo, da se ponovnem slučaju tekem ne bo vzelo na znanje, temveč se ju predalo upravnemu odboru v kaznovanje.

Mednarodni tekmi SK Ilirija:SK Austria (Celovec) 17. t. m. v Celovcu in SK Brastvo (Jesenice): SK Wulfania (Celovec) 17. t. m. na Jesenicah, se odobrita in pošljeta JNS v potrditev, s tem da pošljeta prizadeta kluba predhodno odobrenje politične oblasti.

Ne dovoli se odigranje prijateljskih tekem SK Svobodi, Tržič in SK Belokrajini, Cnomelj, z zveznimi klubi, ker se še nista prijavila za sprejem v članstvo JNS. — Tajnik II (Dalje sledi.)

Primorje: Slavija

V dosedanjem ligaškem tekmovanju je Primorju uspelo edino proti Vojvodini iz Novega Sada zadati velik udarec, ker ji je vzel vse štiri točke. Z vsemi drugimi klubi je moralo točke deliti, včasih se preradodarno...

Sedaj prihaja v Ljubljano sarajevska Slavija, ki je prepustila Primorju že v Sarajevu s tesnim rezultatom 1:2 obe točki. Možnost in verjetnost je, da bo tudi v Ljubljani pustila

obe točki. To bi bila potem druga kompletna zrtve našega predstavnika v državni ligi. Seveda pod pogojem, da uspe proti nedeljskemu nasprotniku.

Pravijo pa, da je žoga okrogla in se v naprej ne more nič reči. Gotovo je samo to, da gre obema moštvoma za obstoj v ligi in če si naši fantje priborijo obe točki, so skoraj izven najhujše nevarnosti, če si jih pa izvohuje Slavija, se tudi njej še odpirajo možnosti za boljšo bodočnost. Odtod bo borba ogorčena, napeta, prav tako, kakršno občinstvo najraje gleda.

Pred ligo tekmo, ki se prične ob 16, se vršita tudi dve predtekmi. Prva prične ob 15.45. Na to, kakor na glavno tekmo, se še povrnemo.

Predprodaja vstopnic je pri tvrdki »Baraga« v nebotičniku od danes naprej.

Prvenstvo Jugoslavije v težki atletiki

Naši težki atleti se bodo borili za prvenstvo države v Zagrebu in sicer v dneh 7. in 8. oktobra t. l. Tekmovali bodo v grško-rimski rokoborbi po teh-le predpisih:

1. Rokoborba se vrši po pravilih I. A. W. F. v naslednjih kategorijah: bantam do 56 kg, peresna do 61 kg, lahka do 66 kg, polsrednja do 72 kg, srednja do 79 kg, polteška do 87 kg, in teška nad 87 kg.

2. Pravico nastopa imajo verificirani člani zveznih klubov. Vsak klub more postaviti v vsaki kategoriji največ po tri atlete, medtem ko jih prijavi lahko še enkrat toliko.

3. Nastopa se v predpisani opremi.

4. Tehtanje se vrši eno uro pred nastopom.

5. Prijavnina je 10 Din za atleta, ki se vplača pri tehtanju.

6. Poine in nastanitvene stroške nosijo klubi sami, odnosno atleti.

7. Nagrade: Kolajne in to za prvo trojico v vsaki kategoriji, če nastopijo v dotični vsaj štirje tekmovalci.

8. Sodniški zbor tvorijo člani upravnega odbora zveze ter po potrebi delegat kluba.

9. Prijave je poslati do 3. oktobra (vključno) na tajništvo zveze: Richter Vilko, Zagreb. Pejačevićev trg 17; kasnejše prijave se ne bodo upštevale, odnosno se bo zahtevala trojna prijava.

10. Kraj tekmovalja se bo pravočasno javil klubom.

★

Sportni klub »Gorenjec«. Plavalnih tekem je za letos sicer na Jesenicah konec, nikakor pa ne nogometa in hazene, vsaj dokler nas sneg ne zapade. Ne pozabite posetiti v soboto zvečer najzanimivejšo letošnjo hazensko tekmo na Jesenicah med Konkordijo in Gorenjem. Hazenašice SK Gorenjca so sicer znane kot prvovrstne igralke, a tu bo vendar treba napeti vse sile, da bo kaj uspeha. Tekma obeta biti skrajno zanimiva.

Preteklo nedeljo je igral SK Gorenjec s Kranjem nogometno tekmo. Kranjčani pa so bili v tako slabi formi, da je bil končni rezultat 12:2 za Gorenjca.

Občni zbor SK Slavije bo v ponedeljek, 18. t. m. ob 20 v posebni sobi restavracije »Slon«. Odbor vabi članstvo k polnoštevilni udeležbi.

Kopališče SK Ilirije zatvorjeno. Zaradi nepopolnih vremenskih prilik se letošnja sezona v kopališču SK Ilirije z današnjim dnem zaključil in kopališče zatvoril. Uprava kopališča naproša občinstvo, da odnese do 20. t. m. obleko in druge predmete, ki jih je oddalo v shrambo v garderobi. Po tem dnevu uprava ne more več jamčiti za tuje predmete.

ZSK Hermes (table-tenis sekcija). Vse člane table-tenis sekcije pozivamo, da se prične obvezni redni trening v petek, dne 15. sept. 1933 v klubski dvorani pri »Keršču«. Vsi člani naj se sigurno udeležujejo rednih treningov. Istotam se sprejemajo in vpisujejo novi člani, ki imajo veselje do table-tenis sporta.

FOTOAPARATE

svetovnih toirk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo t. t. d. t. t. ima vedno v zalogi FOTOTRGOVINA JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5

Za vedno je zatisnila svoje trudne oči skrbna soproga in naša zlata mamica

Ivanka Mrovlje

Na njeni zadnji poti jo spremimo danes ob 17. uri izpred hiše žalosti Šmartinska cesta št. 6.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1933.

FRANC, soprog: FRANJO, NUŠKA in SLAVKO, otroci;
VILMA roj. ŠTRUCELJ, LIDVINA roj. EILETZ, sinah; inž. kapetan IVO BOŽIČ, zet;
ELINOR, ROMAN, ZVEZDICA, DARIJAN, vnuka in vnukinji.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pečilna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Nagrade

1000 Din dam onemu, ki mi preskrbi kakršnokoli stalno službo, na pr. blagajničarke, prodajalke v trafikah, inkasantinje ali kaj sličnega. Sem dobre krščanske družine, imam meščansko šolo in trgovski tečaj. Razpolagam s kavčijo 10 tisoč Din v hranil. knjiž. Ponudbe pod šifro »Resna in zmožna« št. 10533 na upravo »Slovenca«.

Vzgojiteljica

s predpisano šolsko izobrazbo in enoletnim tečajem za otroške negevalke, želi primerno službo, najraje v Ljubljani, pa tudi izven. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10826. (a)

Pouk

Francoščino in klavir poučuje učiteljica, dipl. v Parizu. A. Potočnik, Wolfova ulica 10/II. Prijava dnevno med 10. in 5. uro. (u)

Trgovski tečaj

pri Trgovskem učnem zavodu. Ljubljana. Pražakova 8-II. — Vpisovanje dnevno od 9 do 12 in od 15 do 18. (u)

Akademik

išče mesto inštruktorja za vse predmete, posebno matematične. Najraje za stanovanje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10825. (u)

Stanovanja

ODDAJO:

Stanovanja

dvo- in petsozna, komfortna, takoj oddam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10819. (e)

Objave

»Tapred« d. d.

ustavlja začasno z dnem 15. septembra svojo avtobusno progo Zagreb—Novo mesto. (o)

Poizvedbe

Zgubil se je 11./IX.

mlad rujav dakel (jazbecar), ki na levi strani nima dlake. — Sporočiti: Sv. Petra nasip 5. (o)

Izgubila se je 13. t. m.

zlata zapetna ura — od glav. kolodvora do sredine mesta. Odda naj se proti odškodnini pri upravi »Slovenca« št. 10823. e

Posrestva

Droben oglaš v »Slovenca« posrestvo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem na kupca ti s knjižico da.

Tovarniško poslopie

v St. Vidu nad Ljubljano ugodno napredaj. Vzame se tudi hranilna knjižica. Vprašati: Ivan Kogovšek, Dravlje 109 (St. Vid nad Ljubljano). (p)

Petstanovanjska vila

komfortna, v Ljubljani — napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10820. (p)

Enodružinsko hišo

z vrtom prodam. Potrebno nekaj gotovine, ostalo knjižice Ljudske posojilnice. Poizve se v Cerkevni ulici 25. (p)

Puhač stekla

(Glasbläser), več pregibanja in švajnske steklenice. Poizve se za Zagreb. Točne ponudbe z označbo plače na Publicitas, Zagreb — pod št. 35.267. (p)

Kupimo

Hladilna omara

za mlekarstvo — se kupi. G. Gabrijelič, Sv. Petra cesta 3. (k)

Dobre zemlje

(humus) — par voz — v okolici Trnovca — rabim. Ponudbe s cepo na upravo »Slovenca« pod »Zemlja«. (k)

Prodamo

Specialno izbiro

modnih hlač in pumparc

dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra c.

Mizarji

Najcenejše vezane plošče jelšev. bukove.

Okoume, Panel v velikosti 219/122 in 260/122 dobite po najnižjih cenah v trgovskem skladišču LJUBLJANA, Dunajska 31

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam audi v veliki izbiri najugodnejše in naiceneje trvdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Star trg (l)

Šola se prične

Prodajamo otroške nogavice od 3.50 Din dalje, damske nogavice po 12 Din. Nogavice »Bemberg« družba z o. z., Ljubljana, Miklošičeva 14. (l)

Semensko

pšenico rž in

ječmen

dobite pri tvrdki FRAN POGAČNIK, d. z o. z. v Ljubljani

Tyrševa (Dunajska) cesta št. 67, nasproti mitnice.

Obri

Koruzo za krmo

oddaja najceneje veletrgovine žita in moke A VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Osrednja vi-

narska zadruga

za Jugoslavijo v Ljubljani ima svojo

založno klet

na Celovski c. št. 81

Dobro blago - cene nizke!

Širite »Slovenca«!

Za začetek šole!

Zvezke

papir, svinčnike, pisalno in risalno orodje, torbice in vse druge ŠOLSKE potrebščine v vsakršni izbiri priporoča

Nova založba

v Ljubljani r. z. z o. z.

Kongresni trg 19

Katoliški zavod gimnazij na Hrvaškem išče učiteljico klavirja

Stanovanje in hrana zastoj, privatni pouk posebej honoriran. — Prednost: znanje nemščine. Naslov: Ss. Franjevke, Senj.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon) lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Zapustila nas je po dolgi in mučni bolezni, večkrat previdena s sv. zakramenti, naša srčno ljubljena soproga in mati, gospa

Frančiška Gorjanc

soproga poštnega upokojenca

Pogreb predraže pokojnice bo v soboto ob pol 3 iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. V Ljubljani, dne 14. septembra 1933.

Zalujoči soprogi, otroci in ostalo sorodstvo.

Zapustila nas je za vedno naša ljubljena sestra, predobratetiva, svakinja, sestrična, gospodična

Pavla Žlebnik-ova

blagajničarka

po dolgi bolezni, previdena s sv. zakramenti. Pogreb drage pokojnice bo v soboto, 16. septembra 1933 ob 2 popoldne iz hiše žalosti Celovška cesta 72 na pokopališče k Sv. Križu. V Ljubljani, dne 14. septembra 1933.

MARICA, FANETA, FRANJO — sestra in brat

in ostalo sorodstvo.

Ves elektromaterijal kakor lestence, namizne svetilke, žarnice, likalnice, kuhalne plošče, električne stroje za striženje las, masažne aparate

kupite najceneje pri

Civ. ing. M. A. Štebi

zastopstvo škodovih tovarn, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4 (v pasazi palače »Viktorija«)

Opozarjamo Vas posebno na našo veliko zalogo elektromotorjev in avtomatičnih sesalk, katere prodajamo tudi na hranilne knjižice.

Potrži neizmerne žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je dobri soprogi, najboljši oči, stari oči, stric, gospod

Ivan Krajc

posestnik

v 87. letu starosti mirno v Gospodu zaspal. Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 15. septembra 1933 ob 9.30 iz hiše žalosti v Podcerkev. Stari trg pri Rakeku, dne 13. septembra 1933.

Rodbine: KRAJC, LEŠNJAK, PEVEC, TROHA.

TVRDKA JANKO ČESNIK V LJUBLJANI javlja žalostno vest, da je umrla gospodična

Pavla Žlebnik

blagajničarka v Ljubljani

Pokojni, ki je bila dolgo vrsto let zvesta in poštena sotrudnica, ohrani trvdka trajen in časten spomin.

V Ljubljani, dne 14. septembra 1933.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prelužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprogi, oziroma brat, svak, stric in zet, gospod

Miroslav Šubic

poštni kontrolor

danes, dne 14. septembra, ob 4 zjutraj, previden s tolažili sv. vere, po kratkem trpljenju, v 51. letu, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega bo v soboto, dne 16. septembra 1933 ob 4 popoldne iz hiše žalosti Resljeva cesta št. 12 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 14. septembra 1933.

Zalujoča soproga ANGELA in tašča ANA KLINEC ter ostalo sorodstvo.

Samuel Lover:

RORY O'MORE

117

Irski ljudski roman.

>To je samo pometanje skednja, Rory. Tvoje srce bi krvavelo, ko bi vedel, koliko jih je mrtvih, odkar si šel.<

Zalostne besede kmeta so Rorija prestrašile. V groza je tlesnil z rokami in hlastno vprašal.

>In moja mati in Mary? Za božjo voljo, povej mi resnico!<

>Te so žive in zdrave, je odgovoril kmet.

>In Kathleen Reganova?<

>Tudi, Rory.<

>Hvala Bogu, je vzdihnil Rory, in v očeh se mu je zasvetila solza. Kamen se mu je odvalil od srca, ko je to slišal. Ko se je pomiril, mu je kmet razložil, kako se je zgodilo s Salomonom in ga prosil, naj mu pomaga sneti truplo z voza. Opravila sta to žalostno delo. Ker nista imela ničesar pri rokah, da bi izkopala grob, je bilo vse, kar sta mogla storiti, da sta položila truplo na polje poleg ceste. Kmet je zopet vpregel konja v voz. Sicer se mu je stidilo, da bi voz zopet uporabljal. »A kaj hočem, je dejal, »prereven sem, da bi ga zavrgel, pa saj so krivi oni, ne jaz. Vendar pa ne morem pozabiti, da so napravili večala iz njega. Znamenje smrti je še na njem.« In z gnusom v obrazu je vzel prgišče slame in se trudil, da bi zbrisal z voza kri, ki je kapljala iz rane nesrečnega Salomona.

Ko sta moža še nekaj besed izpregovorila, sta se žalostno poslovila. Z resnim »Bog s teboj« sta se razšla.

XL. poglavje.

Rory išče svoj dom, a ga ne najde.

Rory se je s težkim srcem ločil od svojega znanca. To, kar je videl skoraj na pragu svojega doma, bi bilo zadosti za čuvstva manj občutljivega človeka kakor je bil Rory. Ohladilo mu je toploto veselja na svidenje, ki ga je nosila na povratku v njegov rojstni kraj, a vendar se mu je zdela vsaka milja, ki ga je prinašala bliže domu, krajša.

Da so njegova mati, sestra in dekle njegovega srca še žive, je pravkar slišal. To ga je tolažilo poleg vsega, kar ga je bolelo in skrbelo. In vendar tako ni bil več srečen kakor prej, preden ni videl tistega ogabnega prizora.

Ko se je spomnil, kako se ga je kmet prestrašil, ko ga je zagledal in mu povedal, da so mislili, da je mrtev, je začel premišljevali, koliko sta morali mati in sestra trpeti v tej veri. Zato se je odločil, da se bo previdno bližal koč. Premišljeval je, kako bi ravnal v primeru, da bi nikogar ne srečal, ki bi na njegov povratek pripravil njegove ljube; kaj, če bo on sam tisti, ki jih bo moral pripraviti.

»Moram se delati, da sem berač ali kaj takega, spreminiti svoj glas, govoriti kakor star človek, hoditi sključen, šepati in podobno, jih prositi miloščine in jih na vse lepo počasi pripraviti, si je mislil.

Med tem, ko je delal take načrte, se je bližal domači vasi. In ko je na zadnje od daleč zagledal srebrni blesk reke, je stopil čvrsteje, da bi hitreje prekorčil razdaljo med seboj in domačo potjo, leskovo ograjo in koč, ki se mu je v sanjah tako pogosto prikazovala, ko je bil v tujini; in ni trajalo dolgo, ko je zagledal ozko pot in

ograjo. Tekel je naprej. Njegovo goreče srce ga je gnalo. Ko pa je zavil na ozko pot, se je plazil tik ob ograji. Srce mu je tolklo, da ga je skoraj slišal. Kradoma se je bližal koč, zakaj, če bi hitro stopil, bi jih lahko prestrašil. In ko je prišel skoraj na konec poti, odkoder bi moral videti svojo rojstno koč, se je nekoliko ustavil, da bi se mu razburjenje, ki ga je skoraj zadušilo, poleglo. Tresel se je kakor šiba na vodi.

Stopil je izza leskove ograje, ki ga je dotlej krila, in šel naprej nekaj korakov, odkoder je videl stran hiše. Še nekaj korakov in stal je pred hišo. Toda kakšen udarec za ubogega popotnika! Namesto tople slamnate strehe, ki jo je zapustil pred letom, je mrzlo zijała proti nebu samo gola stena in dva ali trije črni zogleneli tramovi so se križali in prejasno govorili o usodi, ki je zadela njegovo rojstno koč.

Od boli je kar okamenel in nekaj časa ni čutil drugega, kakor tiste mrtve stene, v katere je strmel.

Ko se je nekoliko zbral, se je bližal temnemu pogo-rišču s hitrimi neenakomernimi koraki. Tu in tam se je ustavil in vzkliknil z glasom obupa: »O Bog!« Hodil je okrog njega, kakor da bi se bal stopiti med počrnele stene; nazadnje pa je vendar prestopil prag, a mrzla zapuščenost se je namesto toplote in prijaznosti kakor težek plaz zvalila na njegovo srce. »Ooo!« je zateglo zastokal; to je bilo vse, kar je prišlo čez njegova usta.

Čez nekaj časa se je obrnil ves uničen. Pogled mu je padel na ognjišče, kjer se je šopiril plevel. Ko je videl, kako razpada tisti kraj domačnosti in prijaznosti, ga je tako ganilo, da so se mu solze ulile in jokal je dolgo, dolgo. Solze so mu olajšale srce, ki je bilo tako bolno, da mu je skoraj počilo in govorica, ki mu je otrpnila ob spoznanju težkega udarca, je oživela, ko se je zjokal.